

GİRDİ TEDARİK STRATEJİSİ (GİTES) ve EYLEM PLANI

2013-2015

1 GİRİŞ

Ekonomi Bakanlığı koordinasyonunda, 2010 yılında başlayan Girdi Tedarik Stratejisi (GİTES) çalışmaları, 12 Mayıs 2010 tarihli Başbakanlık Genelgesi (2010/12) ile kurulan ve Bakanlar Kurulu'nun yeni yapısı paralelinde 6 Eylül 2011 tarihli 28046 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Başbakanlık Genelgesi (2011/11) ile üyeleri güncellenen İhracata Dönük Üretim Stratejisi Değerlendirme Kurulu (Kurul) bünyesinde yürütülmüştür.

Kurul çalışmalarını, Ekonomi Bakanı başkanlığında, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ve Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM), Türkiye İhracat Kredi Bankası (Türk Eximbank) ile ihtiyaç duyulması halinde ilgili diğer bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum ve meslek kuruluşlarının üst düzey temsilcilerinin katılımı ile sürdürmektedir.

Strateji çalışmalarının her aşamasında Kurul'un değerlendirmeleri ve yönlendirmeleri alınmıştır. Strateji, Kurul'un gerek daimi üyesi kurum ve kuruluşlar, gerekse konu özelinde katılım sağlayan diğer kuruluşların katkıları ile hazırlanmıştır. Çalışmalarda başta Dokuzuncu Kalkınma Planı Özel İhtisas Komisyonu Raporları olmak üzere çok sayıda çalışmadan faydalanılmıştır.

Çalışmaların başında, Ekonomi Bakanlığı bünyesinde çalışma grupları kurulmuş ve durum tespiti yapılması, önemli girdilerin tanımlanması amacıyla bir veri tabanı oluşturulmuştur. Bu veritabanı üzerinde yapılan analizler ile, oluşturulan sektörel çalışma gruplarının çalışmaları sonucunda, ortaya çıkan ilk bulguların yansıtıldığı bir ön rapor hazırlanmıştır. Bu rapor Kurul'un 12 Temmuz 2010 tarihli ilk toplantısında gündeme getirilmiştir. Ön raporu takiben, sektörel bazlı çalışmalara başlanmış, enerji dışı ara malı ithalatı sektörler itibariyle girdi tedariki perspektifinden incelemeye alınmıştır.

Çalışmalarda kullanılan veriler için Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) sektörel sınıflaması esas alınmıştır. İncelenen sektörlerin (demir-çelik ve demir dışı metaller, otomotiv, makine, kimya,

tekstil ve tarım) tanımlamalarında çalışmaların bütünlüğü açısından bazı düzenlemeler yapılmıştır.

- Toplam ara malları ithalatı içerisinde en büyük paya sahip olmakla birlikte, özel bir mevzuata ve idari düzenlemelere tabi olması ve politika oluşturma konusunda bir bütün olarak tek başına ele alınması gerektiğinden dolayı enerji girdileri, çalışmalarda kapsam dışında tutulmuştur.
- Diğer taraftan, enerji sektörü içerisinde yer alan, ancak demir çelik sektörünün önemli girdilerinden olan koklaşabilir bitümenli taşkömürü ile antrasit çalışma kapsamına alınmış, demir çelik ve demir dışı metaller sektörü kapsamında incelenmiştir.
- Tekstil sektörünün önemli bir girdisi olan pamuk, tarım yerine tekstil sektörü kapsamında ele alınmıştır.
- Türk makine sanayine ilişkin incelenen çalışmalarda, sanayinin tanım ve kapsamının birbirinden farklı şekillerde ele alınması nedeniyle, Kalkınma Bakanlığı'nca hazırlanan sektör Özel İhtisas Komisyonu Raporunda yer verilen SITC Rev.3 (Standard International Trade Classification) tabanlı tanımlama kullanılmıştır. (SITC Rev.3 72,73 ve 74 no'lu mal grupları)

Sektör bazlı çalışmalarda sektörlerin önde gelen (üretici/ihracatçı/ithalatçı) firmaları ile görüşmeler yapılmış, üretim yerleri ziyaret edilmiş, ziyaret edilemeyen firmalarla telekonferans ve mülakat yöntemleri kullanılarak detaylı görüşmeler yapılmıştır. Ortaya çıkan sorunlar ve çözüm önerileri üzerine, ilgili sektörlerde tüm tarafların katıldığı bir dizi çalıştay ve toplantı düzenlenmiştir. Sektörel çalışmalarda, sektör dernekleri başta olmak üzere, sivil toplum ve meslek kuruluşlarının bilgi ve deneyimlerinden önemli ölçüde faydalanılmıştır.

Bu çalışmalar sırasında incelenen tüm sektörlerle ilişkin girdi tedariki açısından elde edilen bulgular; Kurul'un 12 Temmuz 2010 ile 26 Ocak 2012 tarihleri arasında gerçekleştirdiği toplam yedi toplantının¹ ana gündem maddelerini oluşturmuştur.

Emtia fiyatlarında yaşanan dalgalanmalar ve küresel ticarete son dönemde artan oranda hissedilen korumacı politikalar, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin uyguladığı hammadde stratejileri, ülkemiz sanayi üretim yapısında mevcut ara malı ithalat bağımlılığının makro

¹ 12 Temmuz 2010 (1. Toplantı), 23 Eylül 2010 (2. Toplantı), 10 Aralık 2010 (3. Toplantı), 25 Şubat 2011 (4. Toplantı), 26 Ağustos 2011 (5. Toplantı), 06 Ekim 2011 (6. Toplantı), 26 Ocak 2012 (7. Toplantı)

ekonomik dengeler üzerindeki etkileri ve sanayinin girdi tedarikinde maliyet etkinliği sağlanmasının ihracatta doğrudan rekabet gücü kazandıracak olması GİTES çalışmalarının ana eksenini oluşturmuştur. Aşağıda yer verilen mevcut durum analizi bu ana eksen çerçevesinde şekillendirilmiştir.

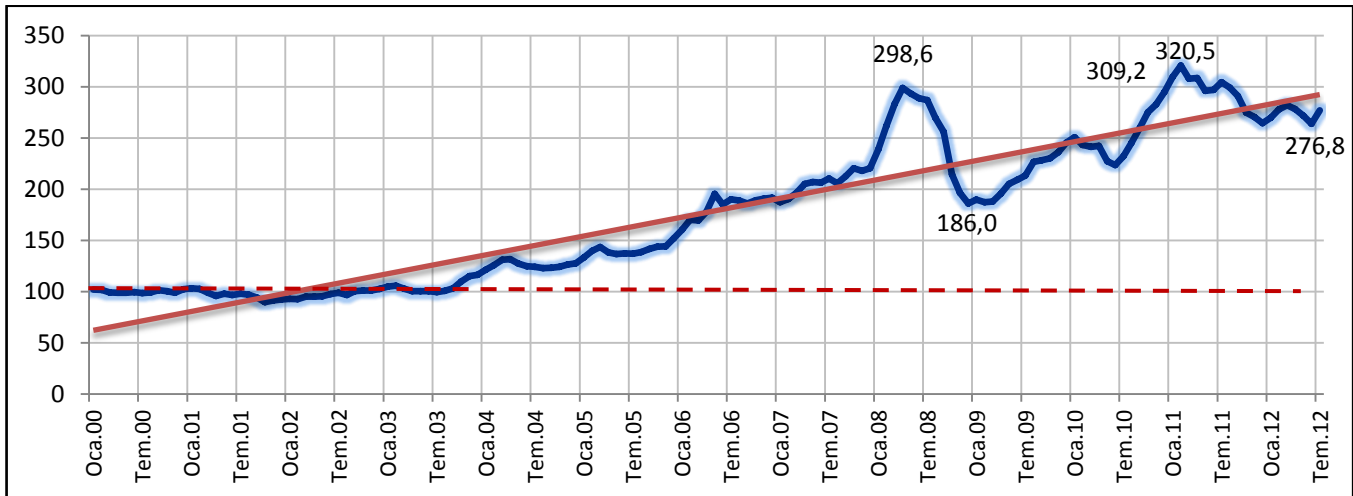
2 MEVCUT DURUM

2.1 Küresel Gelişmeler ve Girdi Tedariki

a) Emtia Fiyatları

Son yıllarda emtia fiyatlarında yakın tarihe kadar görülmemiş ölçüde büyük dalgalanmalar yaşanmaktadır. Emtia piyasalarındaki fiyat değişimleri, büyük oranda arz ve talep (pazar dinamikleri) tarafından belirlenmekte, özellikle Çin Halk Cumhuriyeti (ÇHC) ve Hindistan gibi gelişmekte olan ülkelerin emtia taleplerindeki güçlü artışlar, fiyatlar üzerinde yukarı yönlü baskı oluşturmaktadır. Hızla artan talebe rağmen, arz, altyapı ve teknolojiye erişimde yaşanan yetersizlikler ve üreticilerin karşılaştıkları finansman sıkıntıları gibi sebeplerle talebin gerisinde kalmakta, bununla birlikte talepteki artışla arzdaki artış arasındaki zaman farkı emtia fiyatları üzerindeki baskıyı daha da arttırmaktadır. Emtia piyasalarında uzun bir süre devam eden fiyat artışı 2008 yılında patlak veren küresel ekonomik krize kadar devam etmiş, krizle birlikte fiyatlarda ani ve keskin düşüşler yaşanmıştır.

Grafik 1: Emtia Fiyat Endeksi* (2000=100)

Kaynak: UNCTAD Commodity Price Statistics, Ocak 2000-Temmuz 2012.

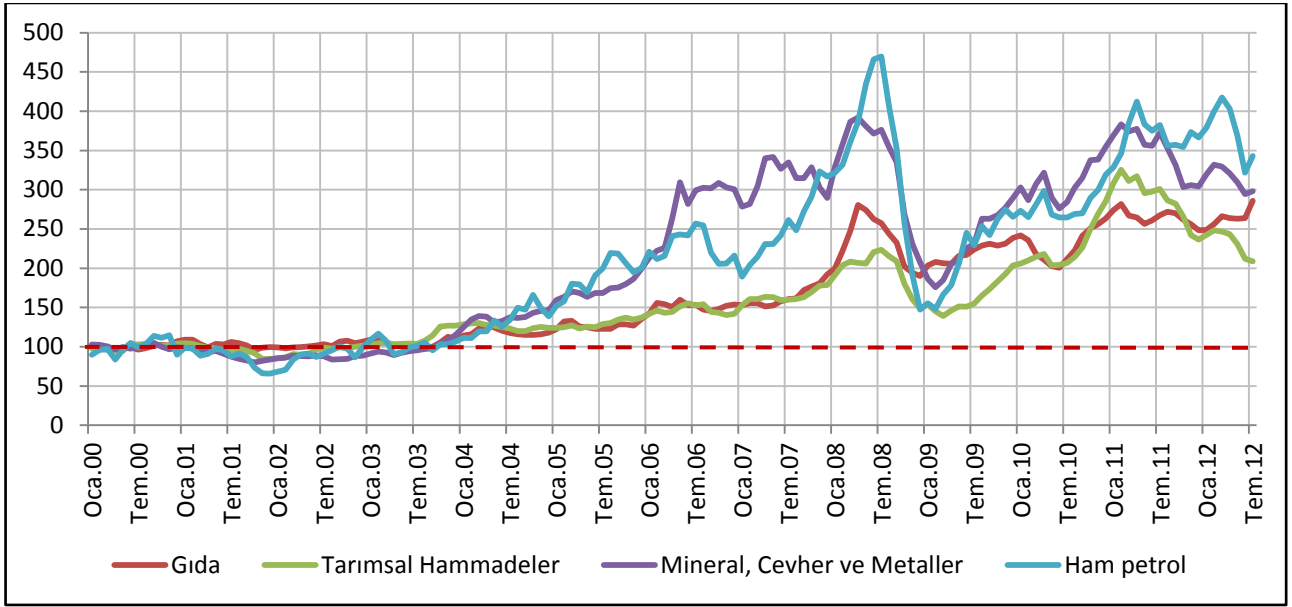
*Endekste Yer Alan Emtia Grupları: Gıda, Tropik İçecekler, Tarımsal Hammaddeler, Mineral, Cevher ve Metaller, Ham Petrolen oluşmaktadır, (\$, cari fiyatlarla)

Bütün emtia piyasalarını etkileyen ortak faktörler bulunmakla birlikte, fiyat dinamikleri mal grupları arasında değişiklikler göstermektedir. Örneğin, 2012 yılı Temmuz ayı itibariyle, gıda

maddeleri ve tarımsal hammaddelerde kriz öncesi fiyat düzeyleri aşılmışken; mineral, cevher ve metaller ile ham petroldeki fiyat düzeyleri kriz öncesi seviyelere henüz ulaşamamıştır.

Grafik 2’de de görülebileceği üzere, Temmuz ayı itibariyle, son bir yıl içerisinde genel emtia fiyat endeksi %9 oranında azalırken; gıda fiyat endeksi %7 artmış, tarımsal hammaddeler, mineral, cevher ve metaller ile ham petrol fiyat endeksleri ise sırasıyla %31, %20 ve %10 oranında azalmıştır.

Grafik 2: Gruplar İtibariyle Emtia Fiyat Endeksleri (2000=100)

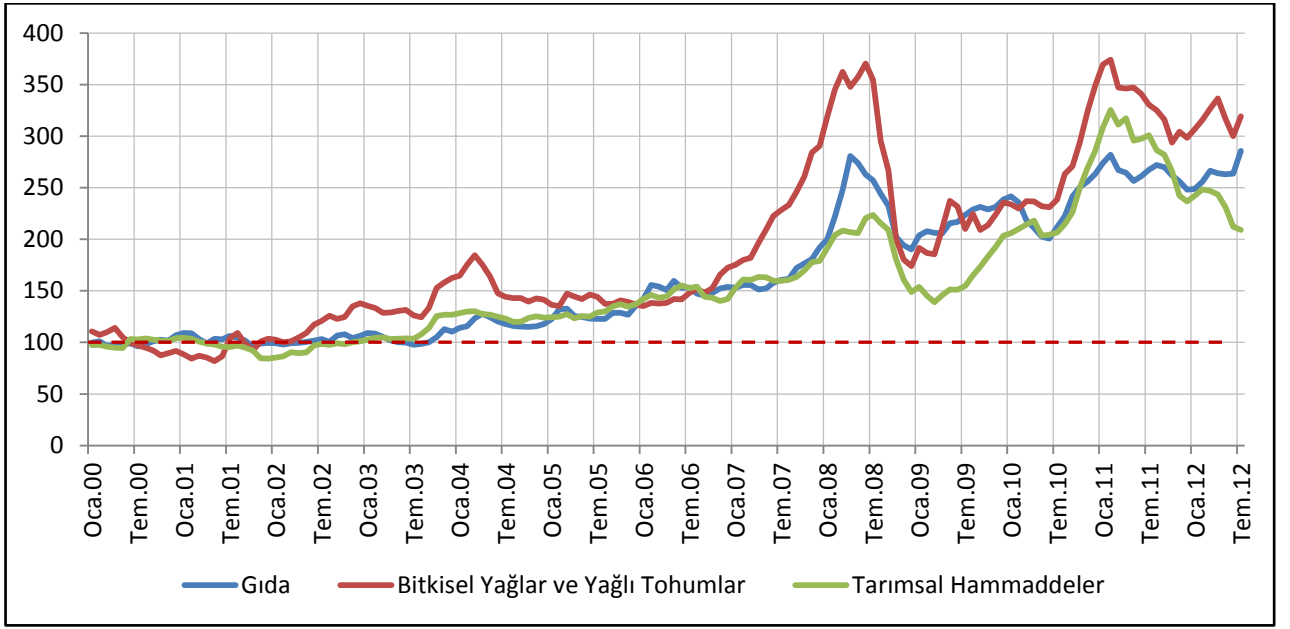
Kaynak: UNCTAD Commodity Price Statistics, Ocak 2000-Temmuz 2012.

Gıda: buğday, mısır, pirinç, şeker, sığır eti, muz, biber, soya küspesi, balık küspesi, **Tarımsal Hammaddeler:** keten tohumu yağı, pamuk, yün, hintkeneviri, sisal, deri, kereste, kauçuk, **Mineral, Cevher ve Metaller:** fosfat, mangan, demir cevheri, alüminyum, bakır, nikel, kurşun, çinko, kalay, altın, gümüş, **Ham petrol:** UK Brent (hafif), Dubai (orta), Teksas (ağır) ortalaması (\$/varil)

TARIM

Genel olarak tarımsal emtia fiyatlarını etkileyen temel faktörler arasında, dünya nüfusu ve artan gelirle birlikte gıda talebinin hızla artması; özellikle gelişmekte olan Asya ülkelerinde geleneksel beslenme alışkanlıklarının değişerek, günlük beslenmede pirincin yanında unlu mamul ve yağ tüketiminin de artması; tarımsal alanlar ve üretimin gıda yerine yakıt merkezli üretim için kullanılması; buna karşılık tarımsal üretim artışının talebin gerisinde kalması; sanayileşme, kentleşme, vb. nedenlerle tarım alanlarının azalması; sel, kuraklık, erozyon gibi farklı şekillerde kendini gösteren küresel ısınma ve iklim değişikliğinin tarımsal üretimi olumsuz yönde etkilemesi; küresel piyasayı etkileme gücüne sahip büyük üreticiler tarafından uygulanan ihracat kısıtlamaları ve tarımsal emtia piyasalarının finansallaşması yer almaktadır.

Grafik 3: Gruplar İtibariyle Tarımsal Emtia Fiyat Endeksleri (2000=100)

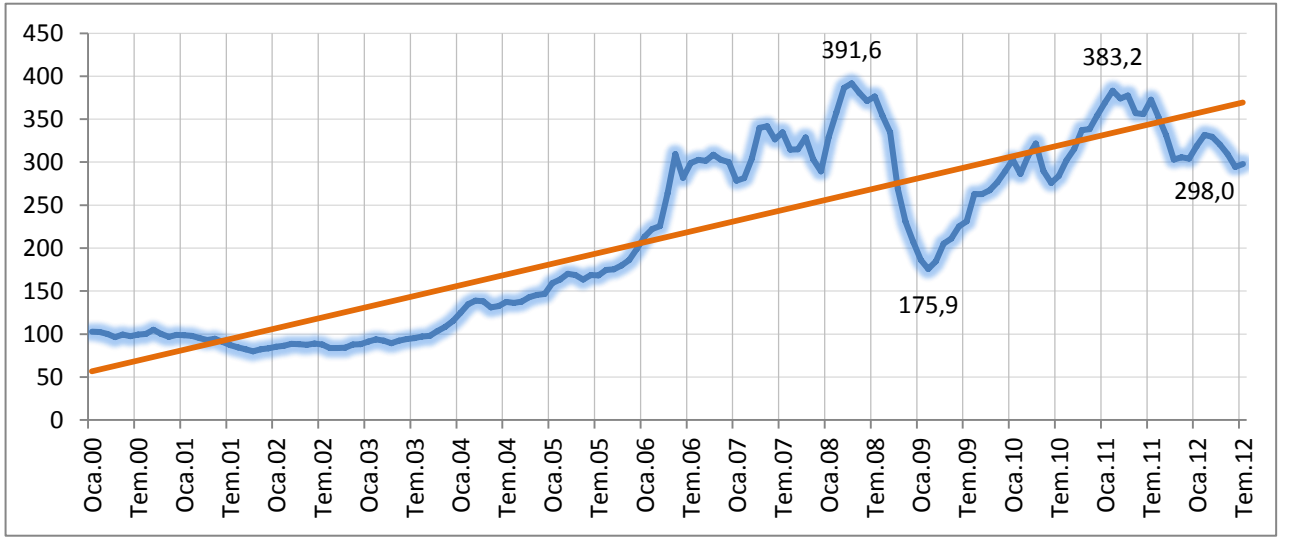

Kaynak: UNCTAD Commodity Price Statistics

MİNERAL, CEVHER VE METALLER

Genel olarak mineral, cevher ve metal fiyatları üzerinde yukarı yönlü baskı oluşturan unsur bu emtialara olan talebin gün geçtikçe artmasıdır. Gelişmiş ülkelerin yanı sıra, özellikle ÇHC başta olmak üzere, gelişme yolundaki ülkelerde yaşanan hızlı sanayileşme ve kentleşmeyle birlikte maden ve metal talebi hızla artmaktadır. Buna karşılık arz, çeşitli nedenlerle talebin gerisinde kalmaktadır. Arzdaki artışın talebin gerisinde kalmasının temel sebepleri arasında, sermaye yoğun madencilik yatırımlarının finansmanında yaşanan zorluklar; maden yatırımlarının başlaması ile üretime geçilmesi arasındaki zaman farkı; maden rezervlerinin karlılığının azalması; madenlerin halen oldukça karlı olduğu ancak yatırıma dönüşmediği bölgelerde ise genellikle siyasal istikrarsızlık ve güvenlik sorunları sebebiyle yatırım ortamının elverişli olmayışı yer almaktadır. Ayrıca, madencilik gibi enerji yoğun bir sektörde, enerji maliyetleri de fiyatlar üzerinde etkili olmaktadır. Bunların yanı sıra, küresel çapta korumacılığın artmasıyla birlikte maden ve metallere yönelik ihracat kısıtlamalarının artması da arz üzerinde baskı oluşturmaktadır.

Grafik 4: Mineral, Cevher ve Metaller Endeksi* (2000=100)

Kaynak: UNCTAD Commodity Price Statistics

b) Girdi Tedarik Stratejileri

Günümüzde, üretimin gerektirdiği tüm girdilerin tamamıyla yurtiçi kaynaklardan karşılanması hiçbir ülke için söz konusu değildir. Esasen, üretim için gerekli olan girdilerde yurtiçi ve yurtdışı kaynakların en etkin ve verimli şekilde kullanımı, sürdürülebilir küresel rekabet gücünün sağlanması açısından başlangıç noktasıdır. Bu gerçekten hareketle, dünya ticaretinde söz sahibi olan ülkeler girdi tedarikinin etkinliği, sürekliliği ve güvenliğini sağlayacak politikalar üzerine yoğunlaşmaktadır.

Dünyanın önde gelen gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomileri girdi tedariki konusunda çalışmalar yürütürken kendi ulusal girdi tedarik stratejilerini geliştirip, uygulamaktadır. Bu kapsamda, gelişmiş ülkeler, yükselen hammadde fiyatları ve arz kısıtları nedeniyle yaşanan sorunların çözüme kavuşturulması ve ulusal sanayinin ihtiyaç duyduğu hammaddelere erişimin güvence altına alınması amacıyla, kritik öneme sahip ve yüksek ithalat bağımlılığı olan hammaddelerin sürdürülebilir ve güvenilir yollardan tedarikinin güvence altına alınmasına yönelik program ve politikalar geliştirmişlerdir.

GİTES hazırlık çalışmalarının önemli bir ayağını diğer ülke örneklerinin incelenmesi oluşturmuştur. Bu kapsamda ÇHC, Japonya, Güney Kore, Avrupa Birliği (AB) ve Amerika Birleşik Devletleri (ABD)'nin stratejileri incelenmiştir.

Uzakdođu Ülkeleri (ÇHC, Japonya, Güney Kore)

ÇHC

ÇHC'nin uyguladığı girdi tedarik stratejisi kapsamında; maden arama, çıkarma ve işleme faaliyetlerine yönelik yurt içi yatırımların artırılması; nadir elementler gibi kilit öneme sahip hammaddelerin ağırlıklı olarak yurt içinde muhafazası ve kullanımına dönük politikalar geliştirilmesi; yabancıların yurt içi madenlere yapacakları yatırımların, çeşitli amaçlarla sınırlandırılması hedeflenmektedir.

ÇHC, yurt içine yönelik uyguladığı hammadde stratejisinin aksine uluslararası alanda hammadde kaynaklarına erişim konusunda proaktif bir politika izlemektedir. Bu amaçla, devlet şirketleri ve özel sektör firmaları, yurtdışında hammadde rezervlerini satın alma yönünde yönlendirilmekte ve teşvik edilmektedir.

Japonya

Güçlü bir ekonomiye ve kendi topraklarında kıt kaynaklara sahip bir ada ülkesi olan Japonya, petrol, doğal gaz, kömür, uranyum ve nadir elementler gibi ülke ekonomisi için hayati önem taşıyan kaynakların güvenilir ve sürdürülebilir tedarikinin güvence altına alınmasına katkıda bulunacak projeleri ve projeleri üstlenecek Japon firmalarını desteklemektedir.

Japonya'nın sürdürülebilir ve güvenilir enerji kaynaklarına ulaşımının güvence altına alınmasında, tüm yönetim tarafından izlenmek üzere "Doğal Kaynakları Güvence Altına Almaya Yönelik Yönerge" hazırlanmıştır. Bu kılavuzda, Hükümetin, hayati derecede önemli kaynakların satın alınması ve geliştirilmesine yönelik projeleri ve doğal kaynak milliyetçiliğine karşı ikili ve çok taraflı diplomasi yoluyla kaynak tedarikini desteklemesi öngörülmektedir. Hükümetin esnek politikalar geliştirmesi ve bu kapsamda kaynak üreten ülkede kaynak geliştirme projeleri üstlenecek Japon firmalarının desteklenmesi, imzalanan ve vadesi gelen sözleşmelerin uygulanmasındaki sorunları gidererek süreci kolaylaştıracak önlemlerin alınması, Resmi Kalkınma Yardımı'nın etkin kullanımı yoluyla kapsayıcı ve stratejik ilişkiler inşa edilmesi öngörülmektedir. Hükümetin sadece ekonomik değil, çok yönlü bir işbirliğine dayalı ilişkiler geliştirmesi hedeflenmektedir. Bu kapsamda; enerji, Ar-Ge, eğitim, sağlık ve insan kaynakları alanlarında işbirliği yapılması, ticaretin ve yatırımın, altyapı yatırımının ve KOBİ'lerin desteklenmesi, "Kaynak Diplomasisi" teşvik edilerek, ileri düzeyde uluslararası işbirliği sağlanması öngörülmektedir.

Güney Kore

Güney Kore Hükümeti, 1970'lerden bu yana uygulamakta olduğu hammadde stratejisi kapsamında, yurt dışında bulunan madenlerin araştırılmasına yönelik yatırımları desteklemekte, Afrika ve Latin Amerika, Orta Asya ve Avustralya gibi dünyanın kaynak bakımından zengin hemen hemen tüm bölgelerinde lityum, nikel, uranyum, bakır ve manganez gibi madenlerin işletilmesi için Koreli firmaları da etrafında toplayarak yatırımlar yapmakta ve Kore özel sektörünü yönlendirmektedir.

Güney Kore'nin girdi tedarikinin uzun vadede güvence altına alınması ve ulusal ekonomik kalkınmaya katkıda bulunması açısından kilit öneme sahip olan Kore Kaynaklar Kurumu'nun (KORES-Korean Resources Corporation), yurtiçi ve yurtdışı maden kaynaklarının geliştirilmesi, maden araştırmaları ve maden bilgi sistemi başlıkları altında toplanabilecek dört temel faaliyet alanı bulunmaktadır. Özellikle, Hükümet tarafından belirlenen 8 stratejik mineral olan bitümenli kömür, uranyum, demir, bakır, çinko, nikel, lityum ve nadir toprak elementlerinin güvenli tedarikine odaklanan KORES, yurtdışı maden kaynaklarının geliştirilmesine yönelik olarak yatırım araştırmaları yapmakta, maden arama faaliyetleri yürütmekte ve sermaye kredisi olanakları sunmaktadır. Yurt içinde ise, maden arama, çıkarma, güvenlik, yatırım ve teknoloji desteklerinin yanı sıra mali destek sağlamakta, çeşitli eğitimler vermekte, maden stoklamakta ve ticaretini yapmaktadır.

Güney Kore'de madencilik faaliyetlerine yön vermek amacıyla tesis edilmiş ikinci kurum olan Kore Yerbilimleri ve Maden Kaynakları Enstitüsü'nün (KIGAM-Korean Institute of Geoscience and Mineral Resources) amaçları ise; yurt içi ve yurt dışında jeolojik araştırmalar ve mineral kaynaklar üzerinde Ar-Ge çalışmaları yaparak ve kamu, sanayi ve halka güvenilir bilimsel bilgi sağlayarak, Güney Kore'de bilimsel ve teknolojik ilerlemeye, sanayinin gelişimine ve yaşam kalitesinin yükseltilmesine katkıda bulunmaktadır.

AB

Yükselen hammadde fiyatları ve arz kısıtları nedeniyle yaşanan sorunların çözüme kavuşturulması ve AB sanayisinin ihtiyaç duyduğu hammaddelere erişimin güvence altına alınması amacıyla "AB Hammadde Stratejisi" Avrupa Komisyonu tarafından Kasım 2008'de açıklanmış ve Mayıs 2009'da Avrupa Konseyi tarafından kabul edilerek uygulamaya konmuştur.

AB'nin hammadde stratejisi geliştirme çalışmalarında esas aldığı üç hedef vardır. Bunlar; uluslararası pazarlarda hammaddeye erişimin diğer rakiplerle aynı şartlar altında, tahrif edilmemiş koşullarda sağlanması; Avrupa kaynaklarından sürdürülebilir hammadde temininin teşvik edilmesi için AB içerisinde uygun çerçeve koşullarının tesis edilmesi; AB'nin birincil hammadde ithalat bağımlılığının azaltılması için kaynak verimliliğinin desteklenmesi ve geri dönüşümün teşvik edilmesidir.

Birliğin üçüncü ülkelerden hammadde tedarikinde sürdürülebilirliğin ve devamlılığın sağlanmasında; ticari engeller ve ihracat kısıtlamalarına karşı ikili ve çok taraflı ticari anlaşmalar yoluyla müzakere yöntemi, ticari anlaşma kurallarına uyma yönünde zorlama ve ticari kısıtlamaların aşılması yöntemi ve diğer hammadde bağımlısı ülkeler ile işbirliği ve ihracat kısıtlamaları uygulayan ülkeler ile ortak projeler geliştirerek dışa açılma yöntemi esas alınmaktadır.

ABD

ABD'nin hammadde stratejisini dayandırdığı önemli belgeler; Stratejik ve Kritik Maddelerin Stoklanması Hakkındaki Kanun, Mineraller, Kritik Mineraller ve ABD Ekonomisi Raporu, Küresel Maden Kaynakları Değerlendirme Projesidir.

ABD, Stratejik ve Kritik Maddelerin Stoklanması Hakkındaki Kanuna göre; ABD'nin ulusal savunması ve endüstrisi için vazgeçilmez olan, yurt içi kaynaklarda yetersiz miktarda bulunduğu bilinen maden cevherleri ve mineral maddelerin geliştirilmesi, çıkarılması, işlenmesi ve kullanımı konusunda bilimsel, teknolojik ve ekonomik araştırmalar yürütmektedir.

Mineraller, Kritik Mineraller ve ABD Ekonomisi Raporu, Birleşik Devletler Ulusal Araştırma Konseyi tarafından hazırlanmıştır. Madenler ve maden ürünlerinin önem derecesinin tespit yöntemi olarak Kritiklik Matrisi geliştirilmiş, bir madenin kullarındaki önemi, (jeolojik, teknik, çevresel, sosyal, politik ve ekonomik açılardan) bulunabilirliği/tedarik riski ile maden ve maden ürünleri tedarikine ilişkin kısıtlamalar ortaya konmuştur.

Küresel Maden Kaynakları Değerlendirme Projesi, ABD Jeolojik Araştırma Kurumu tarafından hazırlanmıştır. Projede, mineral kaynakların küresel kullanımının artacağından bahsedilmektedir. Artan mineral kaynak talebi, keşfedilmemiş olan maden rezervlerinin araştırılmasını zorunlu kılmaktadır. Ana hedef, dünyada keşfedilmemiş belirli maden kaynaklarının bulunabileceği sahaları ana hatlarıyla belirlemek ve muhtemel miktarı tahmin etmektir.

c) Dünya Ticaretinde Yaşanan Gelişmeler ve Hammadde Ticaret Politikaları

Dünya nüfusunda ve ülkelerin gelir ile refah düzeylerindeki artış, mineral ve enerji kaynakları ile tarımsal hammaddelerden oluşan doğal kaynaklara olan talebi gün geçtikçe artırmaktadır. Doğal kaynakların dünya üzerinde eşit bir dağılım göstermediği ve hiçbir ülkenin doğal kaynaklar açısından kendi kendine yeterli olamadığı gerçeği göz önünde bulundurulduğunda, ticaret, sanayinin ihtiyaç duyduğu doğal kaynaklara erişimde kilit rol oynamaktadır. Dolayısıyla, bu maddelerin fiyatları ve miktarları küresel talepten olduğu kadar, bu maddeleri üreten ve ihraç eden ülkelerin politikalarından da önemli ölçüde etkilenmektedir.

Son yıllarda giderek artan talep baskısı altında, pek çok hammaddenin fiyatı önemli ölçüde artmıştır. Bu gelişmeye paralel biçimde, doğal kaynak zengini ülkelerde hammaddelerin ihraç fiyatlarını artıran ve ihraç miktarlarını azaltan ticaret önlemleri de daha yoğun bir biçimde uygulanmaya başlamıştır. Geçmiş yıllarla karşılaştırıldığında, ihracat kısıtlaması uygulayan ülkelerin yanı sıra, ihracat kısıtlamasının uygulandığı hammadde çeşitlerinde de kayda değer bir artış gözlenmiştir. İhracatın kısıtlanarak hammaddelerin iç pazara kaydırılması, ithalatçı ve tüketici ülkelerde fiyatları artırmakta; küresel piyasalarda belirsizliğe yol açarak, maden arama ve üretimine yönelik yatırımları olumsuz yönde etkilemekte ve uzun vadede toplam arzı azaltıcı etkide bulunma potansiyeli taşımaktadır.

Yurtiçi tedariki güvence altına almaktan, doğal kaynakların tükenmesini önlemeye ve devlet gelirlerini artırmaya kadar çok farklı amaçlarla uygulamaya konulan ihracat kısıtlamalarına en çok maruz kalan ürünler arasında ise tarımsal hammaddeler ile mineral ve madenler bulunmaktadır.

Dünya ticaretinde yaşanan bu gelişmeler, hammadde ve girdilerde tedarik güvenliği ihtiyacının artmasına neden olmuş, özellikle ABD, AB ve Japonya gibi sanayilerinin ihtiyaç duyduğu temel/stratejik hammaddelerde çok yüksek oranda ithalat bağımlılığı bulunan gelişmiş ülkeleri tedarikin güvence altına alınmasına yönelik program ve politikalar geliştirmeye yöneltmiştir.

Öte yandan, ihracat kısıtlamalarına yönelik çok taraflı hukuksal düzenlemelerin zayıflığı ve bu alandaki şeffaflık sorunu, çok taraflı düzeyde ihracat kısıtlamalarının daha sıkı kurallara bağlanmasına dönük çalışmaları gerekli kılmaktadır.

2.2 Türkiye’de Üretimin Ara Malı İthalatına Bağımlılığı

Türkiye imalat sanayinin ithalata bağımlılık düzeyinin yüksek oranlarda olması ülkemiz ekonomisinin en temel sorunlarından birini teşkil etmektedir. Tablo 1’de görüleceği üzere, 2010 yılı itibarı ile toplam 185 milyar dolar tutarındaki ithalatımızın 131 milyar dolarlık kısmını ara malı ithalatı oluşturmakta olup, ara malının toplam ithalat içerisindeki payı %70,8 düzeyindedir. Benzer şekilde 2011 yılında, toplam 241 milyar dolar tutarındaki ithalatımız içerisinde toplam ara malı ithalatının tutarı ise 173 milyar dolar seviyesinde olup, ara malı ithalatının toplam ithalat içerisinde %71,9’luk paya sahip olduğu dikkat çekmektedir.

Tablo 1: Dış Ticaretin Dağılımı (SNA Sınıflamasına Göre)

SNA ADI	2010				2011			
	İthalat milyon \$	Pay	İhracat milyon \$	Pay	İthalat milyon \$	Pay	İhracat milyon \$	Pay
YATIRIM MALLARI	28.818	15,5%	11.771	10,3%	37.271	15,5%	14.192	10,5%
ARA MALLARI	131.445	70,8%	56.381	49,5%	173.140	71,9%	67.942	50,4%
TÜKETİM MALLARI	24.735	13,3%	45.321	39,8%	29.692	12,3%	52.219	38,7%
DİĞERLERİ	546	0,3%	411	0,4%	739	0,3%	555	0,4%
Genel Toplam	185.544	100,0%	113.883	100,0%	240.842	100,0%	134.907	100,0%

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı

2011-2012 yılları Ocak-Ağustos dönemlerini kapsayan Tablo 2 incelendiğinde, 2011 yılı itibarı ile 161 milyar dolar seviyesinde gerçekleşen toplam ithalatın %71,7’sinin ara mallarından oluştuğu; 2012 yılında ise ara malı ithalatının 157 milyar dolar seviyesindeki toplam ithalatın %74,6’sını teşkil ettiği görülmektedir.

Tablo 2: Dış Ticaretin Dağılımı (SNA Sınıflamasına Göre, Ocak-Ağustos)

SNA ADI	2011				2012			
	İthalat milyon \$	Pay	İhracat milyon \$	Pay	İthalat milyon \$	Pay	İhracat milyon \$	Pay
YATIRIM MALLARI	24.902	15,5%	9.388	10,6%	22.160	14,1%	9.098	9,1%
ARA MALLARI	114.973	71,7%	44.908	50,6%	116.903	74,6%	55.019	55,0%
TÜKETİM MALLARI	20.061	12,5%	34.065	38,4%	17.161	11,0%	35.613	35,6%
DİĞERLERİ	540	0,3%	332	0,4%	424	0,3%	325	0,3%
Genel Toplam	160.476	100,0%	88.693	100,0%	156.648	100,0%	100.055	100,0%

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı

Diğer taraftan, ara malı ithalatına konu olan ürünler incelendiğinde, en fazla ithalat yaptığımız ürünler içerisinde demir-çelik ve demir dışı metaller, kimya ve otomotiv sektörlerine ait girdilerin büyük paya sahip olduğu görülmektedir. 2011 yılında ara mallarında, en fazla ithalat yaptığımız ilk 20 ürüne ilişkin GTİP-6'lı bazda veriler Tablo 3'te yer almakta olup, GİTES çalışmalarına paralel olarak enerji kapsam dışında tutulmuştur.

2011 yılında, en fazla ithal edilen enerji dışı ara mallarından ilk 20 ürün grubunun toplam ithalatı 38 milyar dolar olup, bu tutar, enerji dışı toplam ara malı ithalatımızın %30,5'ini teşkil etmekte, toplam ithalatımızın ise %15,8'lik kısmını oluşturmaktadır.

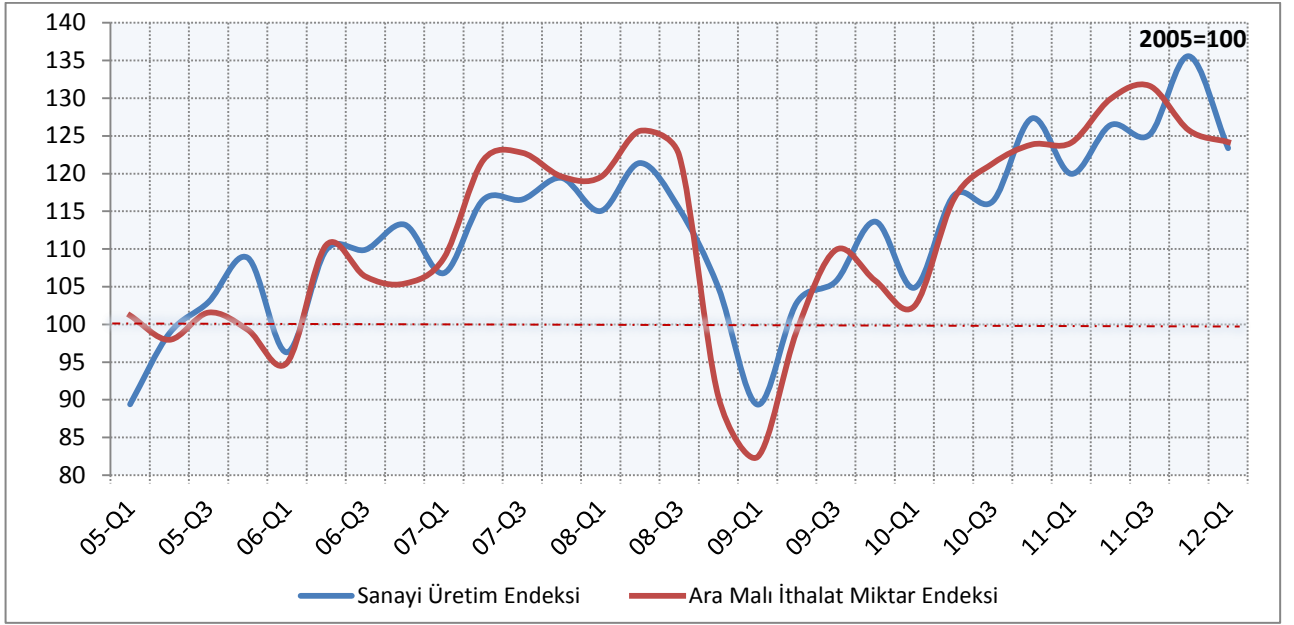
Tablo 3: Ara Malı İthalatımızda İlk 20 Ürün (2011, Enerji Hariç)

GTİP Kodu	Madde Adı	İTHALAT (Milyon \$)	Toplam Enerji Dışı Aramalı İthalatı İçerisindeki Payı (%)	Genel İthalat İçerisindeki Payı (%)	Genel Aramalı İthalatı İçerisindeki Payı (%)
720449	Diğer Döküntü ve Hurdalar	9.613	7,7	4,0	5,6
710812	Altın (İşlenmemiş Şekillerde Olanlar)	6.126	4,9	2,5	3,5
740311	Rafine Bakır-Katotlar ve Katot Parçaları	3.014	2,4	1,3	1,7
840820	Kara Taşıtları İçin Motorlar-Dizel, Yarı Dizel	2.242	1,8	0,9	1,3
390210	Polipropilen (İlk Şekilde)	1.869	1,5	0,8	1,1
520100	Pamuk (Kardesiz, Taranmamış)	1.850	1,5	0,8	1,1
100190	Buğdaylar ve Mahlut (Diğer)	1.614	1,3	0,7	0,9
760110	İşlenmemiş Alaşimsız Alüminyum	1.447	1,2	0,6	0,8
720839	Sıcak Mamul Demir, Çelik Rulo (Kalınlık<3mm. Diğer)	1.148	0,9	0,5	0,7
870840	Kara Taşıtları İçin Vites Kutuları ve Aksam, Parçaları	1.093	0,9	0,5	0,6
390120	Özgül Kütlesi >=0, 94 Olan Polietilen	1.038	0,8	0,4	0,6
720711	Demir/Alaşimsız Çelik (Cu<%0, 25; Genişlik<2xkalınlık)	990	0,8	0,4	0,6
390410	Polivinil Klorür (Başka Maddeyle Karıştırılmamış) (Pvc)	974	0,8	0,4	0,6
390110	Özgül Kütlesi < 0,94 Olan Polietilen	911	0,7	0,4	0,5
760120	İşlenmemiş Alüminyum Alaşımları	906	0,7	0,4	0,5
390230	Propilen Kopolimerleri (İlk Şekilde)	820	0,7	0,3	0,5
870829	Kara Taşıtlarının Diğer Aksam-Parçaları	808	0,6	0,3	0,5
870899	Kara Taşıtları İçin Diğer Aksam, Parçaları (Karoser)	802	0,6	0,3	0,5
260112	Demir Cevherleri ve Konsantreleri (Ağlomere Edilmiş)	736	0,6	0,3	0,4
	Liste Toplamı	38.002	30,5	15,8	21,9
	TOPLAM ARA MALI İTHALATI (Enerji Dışı)	124.646	100	51,8	72,0

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı

Grafik 5'te, 2006 yılından bu yana çeyreklik dönemler itibarıyla ara malı ithalatımız ve sanayi üretimimizdeki yükseliş ve düşüş eğilimleri gösterilmektedir. Buna göre, iki değişken arasında önemli düzeyde aynı yönlü ve anlamlı bir ilişki mevcuttur.

Grafik 5: Ara Malı İthalatı ve Sanayi Üretimi

Kaynak: TÜİK

Ara malı ithalatı ile üretim arasındaki bu ilişki, üretimin ara malı ithalatına bağımlılığını ortaya koymaktadır. Bu durum

- ülkemiz üretimini, dünya girdi kaynaklarındaki belirsizlikler, girdi tedarik kaynaklarında ülke/bölge bazlı bağımlılık gibi dengesizlikler ve emtia fiyatlarındaki dalgalanmaların etkilerine daha açık hale getirmekte,
- yurtiçi katma değer in istenilen düzeye ulaşmasını engelleyen unsurlardan birisini oluşturmakta,
- cari dengede açığa neden olmakta,
- ihracatta sürdürülebilir rekabet gücü artışının sağlanmasını engellemektedir.

3 GİTES ve TEMEL POLİTİKA BELGELERİ

GİTES, Dokuzuncu Kalkınma Planı politikalarıyla uyumlu olarak, özellikle Türkiye’de önde gelen sektörlerin ithal girdi bağımlılığı ile Türkiye’de işletmelerin çeşitli nedenlere bağlı olarak ortaya çıkan girdi tedariği konusundaki yetersizliklerini bertaraf etmeyi, üretim için en önemli unsurların başında yer alan girdilerin tedariğinde kamu ve özel sektörde bir ortak anlayış ve bakış açısı geliştirmeyi hedeflemiştir.

2012-2014 dönemini kapsayan “Orta Vadeli Program”ın temel amaç kısmında ve “Program Dönemi Gelişme Eksenleri” kapsamında GİTES ve Eylem Planının tamamlanacağı ve uygulamaya

başlanacağı ifade edilmektedir. Yine aynı şekilde, GİTES ve Eylem Planının uygulamaya geçmesi ile, 2012 Yılı Programında Ödemeler Dengesi başlığı altındaki 2'nci tedbir ve doğrudan GİTES'e atıfta bulunan 3'ncü tedbirle ilgili gelişme sağlanmış olacaktır.

Ayrıca; Sanayi Sektör Stratejileri Eylem Planlarına GİTES ve Eylem Planı ile işbirliği ve koordinasyon dahil edilerek, bütünlük ve eşgüdüm sağlanmıştır. GİTES ve Eylem Planının, Ulusal Bilim, Teknoloji ve Yenilik Stratejisi çalışmalarıyla koordinasyonu sağlanmıştır.

Öte yandan, Türkiye'de ihracatın karşılaştığı yapısal sorunlara çözüm bulmak ve ekonomideki olası küresel, bölgesel ve yerel kırılmalara karşı önlem olarak, teknolojik dönüşümünü tamamlamış, en yeni üretim teknolojilerine hakim, uluslararası pazarlarda güçlü bir Türkiye yaratmak hedefiyle hazırlanmış olan 2023 Türkiye İhracat Stratejisinde, 2 Nolu Eylem Alanı, "Uluslararası Rekabetçiliğin Artırılmasına ve Rekabetçi Üretim Koşullarının Oluşturulmasına Yönelik Yatırım Ortamının İyileştirilmesi" stratejik hedefi altında GİTES ile doğrudan ilgili eylemler yer almaktadır.

GİTES ve Eylem Planı; ara malında üretim yetkinliğinin artırılması ve girdi tedarikinde etkinliğin, verimliliğin ve tedarik güvenliğinin sağlanması suretiyle, temel politika belgelerinde yer alan ana hedeflere doğrudan katkı sağlayacaktır.

4 VİZYON

Türkiye'nin 2001-2023 dönemine ait Uzun Vadeli Stratejisi çerçevesinde hazırlanan Dokuzuncu Kalkınma Planı'nın vizyonu, "İstikrar içinde büyüyen, gelirini daha adil paylaşan, küresel ölçekte rekabet gücüne sahip, bilgi toplumuna dönüşen, AB'ye üyelik için uyum sürecini tamamlamış bir Türkiye"dir.

Türkiye Sanayi Stratejisi'nin uzun dönemli vizyonu, "Orta ve yüksek teknolojili ürünlerde Avrasya'nın üretim üssü olmak" olarak ortaya konmuştur. 2023 Türkiye İhracat Stratejisi ve Eylem Planı'nın vizyonu ise "2023 yılında 500 milyar dolar ihracata ulaşarak ülkemizin dünya ticaretinde lider ülkeler arasında yer alması" şeklinde belirlenmiştir.

Bu vizyonun arkasındaki ana hedef; ihracatın üretim yapısının modernize edilerek günümüz ve geleceğin ticaret dünyasının taleplerine yanıt verebilecek ileri teknoloji ve Ar-Ge'ye dayalı esnek bir yapıya kavuşmasını sağlamak olarak ifade edilmiştir.

Cumhuriyetimizin 100. kuruluş yıldönümü olan 2023'e yönelik ortaya konan temel stratejiler çerçevesinde GİTES ve Eylem Planı'nın vizyonu; "**Girdi tedarikini güvence altına almış, ara mali üretiminde yetkinliğini artırmış bir ekonomi**" olarak belirlenmiştir.

Bu vizyon çerçevesinde, 2013–2015 yıllarını kapsayan GİTES'in genel amacı ise; sanayinin ihtiyaç duyduğu ve yeni ürün üretimi ile teknolojik gelişmenin gerektireceği girdilerin tedarikinde süreklilik ve güvenliğin sağlanması, etkinliğin ve verimliliğin artırılması, ihracatta sürdürülebilir küresel rekabet gücü artışının temini, daha fazla katma değerin Türkiye'de bırakılması ve ara mali ithalat bağımlılığının azaltılmasıdır.

GİTES ve Eylem Planı, Türkiye'de önde gelen sektörlerin ithal girdi bağımlılığı ile Türkiye'de işletmelerin çeşitli nedenlere bağlı olarak ortaya çıkan girdi tedarikindeki yetersizliklerini bertaraf etmeyi, üretim için en önemli unsurların başında yer alan girdilerin tedarikinde kamu ve özel sektörde ortak bir anlayış ve bakış açısı geliştirmeyi hedeflemiştir.

5 STRATEJİK HEDEFLER

GİTES'in stratejik hedefleri;

- Girdi kaynaklarındaki belirsizliklerin, girdi ithalinde ülke/bölge bazlı coğrafi dağılımdaki aşırı bağımlılık gibi dengesizliklerin, hammadde niteliğindeki doğal kaynakların geleceğine dair risklerin en aza indirilmesi,
- İhracata dönük üretimde daha etkin ve düşük maliyetli girdi tedarikinin sağlanması ile üretim ve ihracatın ara mali ithalatına bağımlılığının azaltılması ve bu suretle ihracatta sürdürülebilir rekabet gücüne katkı sağlanmasıdır.

Bu temel stratejik hedeflere ulaşmada, 6'sı yatay 31'i sektörel olmak üzere toplam 37 hedef belirlenmiştir. Bunlar;

1. İthalat Bağımlılığı Yüksek Olan Ara Mallarında Yatırımların Özendirilmesi

Ara mali ithalat bağımlılığını azaltacak ve/veya teknoloji transferi ya da yeni ve yenilikçi ürün üretmeyi sağlayacak yurtiçi yatırımların hayata geçirilmesi, ihracatta sürdürülebilir rekabet gücü sağlamak açısından önemlidir. Bu nitelikteki yatırımları özendirmek amacıyla "Stratejik Yatırımlar" kavramı, kriterlere bağlanarak Yatırımlarda Devlet Yardımları mevzuatına yansıtılmıştır. Stratejik yatırımların özendirilmesinde yatırım ortamının iyileştirilmesine dönük hızlı karar alma mekanizmasının oluşturulması da önem taşımaktadır. Öte yandan, tedarikte

güvenlik, maliyette etkinlik ve sürdürülebilir rekabet gücünde artış sağlamak amacıyla, ülkemizde kıt yahut hiç bulunmayan ve bu niteliği kısa/orta vadede değişmeyecek olan hammadde/girdilerin yurtiçi üretimde kullanılmak amacıyla yapılacak yurtdışı yatırımlarının da özendirilmesi gerekmektedir.

2. Girdi Tedarikinde Yurtiçi Kullanımın Özendirilmesi

Yurt içinde kaynak verimliliği ve katma değer artırılması için, ihracata dönük üretimde hammadde/girdilerin yurt içi kullanımını özendirme mevcut mekanizmaların (tecil-terkin gibi) işleyişinde yaşanan sorunların çözümü ile geliştirilecek olası yeni mekanizmalar önem taşımaktadır.

3. Kamu Alımlarında Stratejik Yaklaşım

Bağlı kuruluşlar ve kamu yararına faaliyet gösteren tüm kuruluşlar dâhil edildiğinde, kamu alımları önemli ölçüklere ulaşabilmektedir. Kamunun toplu alım gücünün Türk sanayi sektörlerinin güçlendirilerek dışa bağımlılığın azaltılması, yurtiçi üretimin ve katma değer artırılması, teknoloji kazanımının sağlanması, daha önce yurt içinde üretimi bulunmayan ürünlerin üretilebilmesi, yeni teknoloji ve ürünlere yönelik araştırma-geliştirme faaliyetlerinin sürdürülmesi hedeflerine dönük olarak etkin kullanımı önem arz etmektedir. GİTES tespitleri çerçevesinde, yatırım ihtiyaçlarının karşılanmasında kamu alımları ve kiralamalarının yarattığı büyük alım gücü; bu ürünlerin bileşenlerinin yurtiçinde üretilebilmesinin sağlanması için önemli bir araç olarak değerlendirilmektedir.

4. Geri Dönüşüm Sektörünün Geliştirilmesi

Geri dönüşümün artması, ana metal sanayiden otomotiv ve kimyaya kadar geniş yelpazedeki sektörlerde ithalat bağımlılığının azaltılması ve tedarik güvenliğinin sağlanması açısından büyük önem taşımaktadır.

5. Girdi Tedarikinde Planlama İle Tedarikte Güvenlik ve Etkinliğin Sağlanması

Küresel piyasalarda fiyatları hızlı dalgalanmalara maruz kalan hammadde ve girdilere, tahrif edilmemiş fiyatlardan sürdürülebilir erişimin güvence altına alınması önem taşımaktadır. Hammadde tedarikinde uluslararası alanda yaşanan son dönemdeki gelişmeler, girdi tedarikinde güvenlik, etkinlik ve sürekliliğin sağlanmasının önemini artırmıştır. Bu noktada, girdi tedarikine dönük uzun dönemli planlama yapılmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

6. Ara Malları Üretimi ve İhracatında Küresel Tedarik Ağlarına Erişimin ve Marka Bilinirliğinin Artırılması, Ar-Ge'nin Yoğunlaştırılması

Stratejinin hedeflerinden bir tanesi de, ara malı üretiminde küresel ölçekte rekabetçiliği sağlayarak ara malı ihracatında önde gelen ülkeler arasında yer almaktır. Bu ise ancak, ara mallarında küresel tedarik zincirlerine daha fazla erişim sağlama ve Ar-Ge, yenilikçiliğe ve enerji verimliliğine dayalı üretim ile mümkün olacaktır.

DEMİR-ÇELİK ve DEMİR DIŞI METALLER

7. Demir-Çelik Sektöründe Güç Birliği ve Sinerjinin Değerlendirilmesi

Hurda çelik ticaretinde, dünya ticaretine yön veren birkaç küresel tedarikçi firmanın oluşturduğu piyasa yapısına karşı, dünyanın en büyük ithalatçısı sıfatıyla güç birliği yahut güç birliklerine gitmiş bir Türk demir-çelik sektörünün çok daha etkin girdi tedarik edebileceği değerlendirilmektedir.

8. Yurt İçi Hurda Arzının Artırılması

Ülkemiz demir-çelik sektörünün hurda yoğun üretim yapısı nedeniyle, demir-çelik hurdaları, enerji ürünleri hariç, en büyük ara malı ithalat kalemini oluşturmaktadır. Hurdanın demir-çelik sektörü ve ülke ekonomisi için ehemmiyeti ve sektörün hızla artmakta olan hurda ihtiyacı ile ithalat bağımlılığı dikkate alındığında, yurtiçi hurda arzının artırılması büyük önem taşımaktadır.

9. Hurdaya Alternatif Kaynakların Değerlendirilmesi

Uzun vadede hızla artacak hurda ihtiyacı karşısında, hurdaya bağımlılığın azaltılmasını sağlayacak alternatif kaynakların değerlendirilmesi büyük önem taşımaktadır.

10. Maden Tedarikinde Bağımlılığın Azaltılması, Etkinlik ve Verimliliğin Artırılması

Sanayinin ihtiyaç duyduğu temel madenlerin büyük bir kısmında yurtiçi arz, talebin oldukça gerisinde kalmakta; yurt içi kaynakların daha etkin kullanılması ve ülkemiz madencilik potansiyelinin değerlendirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Öte yandan, yurt içi yatırımlara ek olarak, sanayinin ihtiyaç duyduğu kritik hammaddelere sürdürülebilir erişimin yurt dışı yatırımlar yolu ile güvence altına alınması, gerek maliyet ve rekabet avantajı, gerek uzun vadeli tedarik güvenliği açısından stratejik önem taşımaktadır.

11. Yurtiçi Üretimi Hiç Bulunmayan Veya Yetersiz Olan Ürünlerde Yatırımların Hayata Geçirilmesi

Demir çelik ve demir dışı metaller sektöründe, ağırlıklı olarak ülkemizdeki cari enerji maliyetleri nedeniyle, enerji yüksek üretim yapısı içeren bazı girdilerin üretimi ülkemizde ya hiç yoktur, ya da atıl kapasite vardır. Üretimin bulunmaması yahut kıt olması nedeniyle oluşan söz konusu ithalat bağımlılığı, yalnız cari açık açısından değil, son 10 yılda emtia fiyatlarında kaydedilen hızlı artışlar ve sektördeki dikey entegrasyon eğilimi nedeniyle, sektörün ihracatta rekabet gücü açısından da olumsuz sonuçlar yaratmaktadır.

OTOMOTİV

12. Motor ve Aktarma Organlarında Yurt İçi Üretim ve Katma Değerin Artırılması

Araç ve motor tipine göre %20-%40 oranında değişen oranlar ile ana maliyet unsurlarından birini teşkil eden motor ve aktarma organlarında Türkiye’de yerleşme oranları son derece düşüktür. Otomotiv sanayiinin motor ve aktarma organlarında verdiği dış ticaret açığı, tedarik zincirindeki yerleşme oranının artırılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Otomotiv teknolojisinde katma değer yaratıldığı en önemli bileşen olan motor ve aktarma organlarında, Türkiye’de yetkinliğin ve üretimin artırılması otomotiv sanayinde olduğu kadar, alt bileşenler itibariyle makine gibi diğer sanayiler için de önem arz etmektedir.

13. Yan Sanayi Yetkinliğinin Küresel Ölçek Seviyesine Yükseltilmesi

Otomotiv sanayinde, üretimin artması; günümüzde değişen üretim süreçlerine bağlı olarak, tasarımdan başlayarak tüm süreçlerde ana sanayi ile birlikte çalışma yeteneğine sahip bir yan sanayi mevcudiyetine doğrudan bağlıdır. Yan sanayinin geliştirilebilmesi için ana sanayinin üretim süreçlerine katılımını artıracak ve küresel tedarikçi olmasını sağlayacak mekanizmaların oluşturulması gerekmektedir. Küresel tedarikçi konumundaki bir yan sanayi, Türkiye’deki ölçek yetersizliği sorununun aşılmasına da katkı sağlayacaktır.

14. Temel Girdilerde Üretimin Geliştirilmesi

Otomotiv ana ve yan sanayi üretiminin temel girdilerini oluşturan; demir-çelik, demir dışı metaller, plastik ve kauçuk ürünlerinin yanı sıra kompozit malzemelerin öncelikle yurt içi tedarik imkânlarının geliştirilmesi, mevcut üretimlerin nitelik ve nicelik açısından daha üst seviyelere taşınması, tedarik güvenliğinin sağlanması ve daha yüksek yerli katma değer açısından kritik öneme haizdir.

15. Elektronik Bileşenlerde Yurtiçi Tedarik İmkânlarının Geliştirilmesi

Günümüzde bir araçta 60'ın üzerinde elektronik kart kullanılmakta olup; elektronik ve gömülü yazılım araç değerinde yüzde 30-35 oranında (motor ve aktarma organları dâhil) paya sahiptir. Bu payın önümüzdeki 10 yıl içerisinde yüzde 40-70'lere çıkması beklenmektedir. Araç maliyeti içindeki payı ve katma değeri hızla artan bu alanda Türkiye yüksek oranda ithalata bağımlıdır. Ülkemizde bu alanda yaratılan yerli katma değer artırılması önemli görülmektedir.

MAKİNE

16. Demir-Çelik Ürünlerinin Tedarikinde Etkinlik ve Verimliliğin Artırılması

Başta çelik sac ve vasıflı çelik ürünleri olmak üzere, toplam üretim maliyetleri içerisinde büyük bir paya sahip olan demir-çelik mamullerinin; makine sektörünün ihtiyacı olan formlar ve kaliteye uygun olarak geliştirilmesi önemlidir. Diğer taraftan, sektörün tedarik yöntemlerinde etkinliği artırmaya dönük yeni mekanizmaların teşkiline ihtiyaç bulunmaktadır.

17. Elektrik Ve Elektronik Girdilerde Yurt İçi Çeşitlilik ve Yetkinliğin Artırılması, Markalaşmanın Sağlanması

Makine sektörü üretim maliyetleri içerisinde endüstriyel elektrik-elektronik payı %35-40'lara kadar çıkabilmektedir. Makine ve otomotiv başta olmak üzere birçok sektöre girdi sağlayan, katma değeri yüksek endüstriyel elektronik sektöründe, üretim kabiliyetlerinin artırılması ve markalaşmanın sağlanması önem taşımaktadır.

18. Tespit Edilen Ürün/Ürün Gruplarında Doğrudan Yabancı Yatırımların Ülkemize Çekilmesi

Ölçek ve/veya teknoloji yetersizliği yahut küresel firmaların ölçek avantajı nedeniyle bazı ürün gruplarında, yurtiçi üretim kapasitesi yaratılamaması veya kapasitenin yetersiz olması nedeniyle yurtiçinde kayda değer yeni/ilave üretim kapasitesi yaratılması küresel firmaların ülkemize yatırım yapması ile mümkün olabilecektir.

KİMYA

19. Petrokimya Sektöründe Yatırım İhtiyacının Karşlanması

Petrokimya ve plastik sanayinin ana hammaddelerinde ihtiyacın büyük bölümü ithalat yoluyla karşılanmaktadır. Ham petrolden nihai plastik ürünlere kadar üretim zincirinde en büyük katma değer monomer üretiminde sağlanmaktadır. Sektör için tedarik güvenliğini sağlayacak ve yurt içi

katma değeri artırmaya yönelik nafta, monomer ve polimer üretimine dönük bütünleşmiş rafineri ve petrokimya yatırımları yapılması büyük önem taşımaktadır.

20. Hammadde Olarak Kullanılan Petrol ve Doğalgaz Ürünlerinde Maliyetlerin Düşürülmesi ve Tedariğın Kolaylaştırılması

Kimya sektöründe hammaddenin akaryakıt denetimine tabii olması tedarik imkânlarını güçleştirmektedir. Hammadde olarak kullanılan LPG ve doğalgaz için ara malı ve yakıt ayırımının yapılması sektörde hammadde maliyetlerinin düşürülmesinde etkili olacak, tedarik imkânlarını kolaylaştıracaktır. Petrokimya sektöründe LPG alternatif hammadde olarak nafta ile birlikte kullanılmaktadır. Tüm gübre çeşitlerinin temel girdisi amonyağın hammaddesi olan doğalgaz ise gübre üretim maliyetinin büyük kısmını oluşturmakta, maliyet sorunları nedeniyle mevcut amonyak fabrikaları kapasite altında çalıştırılmaktadır.

21. Plastik Sektörü Hammaddelerinde Standartların Geliştirilmesi ve Daha Etkin Uygulanması

Standart dışı her türlü hurda ve hammadde kullanımı pek çok sektöre girdi sağlayan plastik üretiminde kaliteyi düşürmekte, çevre ve insan sağlığı için de risk oluşturmaktadır. Ayrıca, standartların geliştirilmesi yurtiçi kaynakların daha etkin kullanılabilmesi açısından da önem taşımaktadır.

22. Kauçuk Sektörü Hammadde Tedarikinde Etkinliğin Sağlanması, Dışa Bağımlılığın Azaltılması

Sektörün tüm hammadde ihtiyacı ithalat yoluyla karşılanmaktadır. 2010 yılında doğal ve sentetik kauçuk ithalatı 1 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Öte yandan, hammaddede dışa bağımlılık, tedarik güvenliği ve sürekliliği açısından risk oluşturmakta ve nihai ürünlerin üretimini engelleyebilmektedir. Bunun yanında, ülkemizde petrokimya üretiminde ortaya çıkan ve kauçuk üretiminde hammadde olarak kullanılan C3, C4 gibi kimyasallar ülkemizde üretim tesisi olmadığı için düşük katma değerli olarak ihraç edilmektedir. Bu alanda tedarik güvenliği ve sürekliliğini güvenceye alan etkinlik ve verimliliği hedefleyen çözümler üretilmesi gerekmektedir.

23. İlaç ve Eczacılık Sektörü Girdi Tedarikinde Etkinlik ve Verimliliğın Artırılması

Dünya genelinde etken madde üretiminin, Çin ve Hindistan'da sağlanan teşvikler sonucu bu ülkelere kaymasıyla, ülkemizdeki etken madde üretimi de giderek azalmıştır. İlaç sektöründe

kritik öneme sahip olan etken madde üretiminde söz sahibi bir endüstriye sahip olmak tedarik güvenliğinin yanında yatırımların ülkemize çekilmesine de fayda sağlayacaktır.

24. Gübre Sektöründe İhtiyaç Duyulan Yatırımların Gerçekleşmesi

Tarım sektörünün en önemli girdilerinden olan gübre üretimi hali hazırda yurtiçi tüketimi karşılayamamaktadır. Bu sebeple ithalata bağımlı olan gübre sektöründe yapılacak yatırımlar yurtiçi üretimin artırılması açısından önem arz etmektedir. Öte yandan, yurtiçi üretim artırılırken, ucuz hammadde kaynaklarına sahip ülkelerde yatırım yaparak veya o ülkelerdeki firmalarla ortaklıklara girerek rekabet edebilir fiyatlarla hammadde temini, sürdürülebilir rekabet gücünün sağlanması açısından ön plana çıkmaktadır.

25. Boya Sektörünün Hammaddede Dışa Bağımlılığının Azaltılması

Boya sektörü, üretimde kullanılan hammaddelerini %70 oranında yurtdışından tedarik etmekte ve oluşan bu ithalat bağımlılığı sektörün navlun bedelleri ile stok maliyetlerini yükselterek rekabetçiliğini azaltmaktadır. Bu nedenle, sektörün temel hammaddelerinin Türkiye’de üretilmesi imkanlarının araştırılması gerekmektedir.

26. Kozmetik ve Temizlik Ürünleri Girdi Tedariğinde Etkinlik ve Verimliliğin Artırılması

Sektör, kozmetik ve temizlik ürünleri üretiminde, ağırlığı giderek artan palm-yağı gibi bitkisel içeriklerin tedariğinde ithalata bağımlı konumdadır. Bu alanda, ülkemizde işlenmiş hammadde üretiminin gerçekleştirilmesi, hammadde tedariğinde sektöre maliyet avantajı sağlanması ve daha fazla katma değer in yurtiçinde kalması açısından önem arz etmektedir.

27. Yerli ve Alternatif Kaynakların Kullanımı İle Katma Değeri Yüksek Ürünlerin Üretimini Artırılması

Başta inorganik kimyasal ürünler olmak üzere üretimde yurtiçi ve alternatif kaynak kullanımının artırılması ve hassas kimyasallar, ileri kompozitler gibi katma değeri yüksek ürünlerin üretiminin geliştirilmesi önem arz etmektedir.

TEKSTİL VE DERİ

28. Pamuğa İlişkin Politikalarda Etkinliğin Artırılması

Pamuk, ihracatımızda önemli yer tutan ve dış ticaret fazlası veren tekstil ve konfeksiyon sektörlerinin ana girdisi konumundadır. Ancak, ülkemiz pamuk üretimi tüketimin %50’sini karşılayabilmektedir. Ham pamukta ise 2010/11 sezonu ithalatımız 2 milyar doları aşmıştır. Öte

yandan, pamuk tedarikinde olduğu kadar üretiminde de ithal tohumlar nedeniyle dışa bağımlılık bulunmaktadır. Bu nedenle pamuk üretiminin ve üretimde etkinlik ve verimliliğin artırılması imkanlarının araştırılması gerekmektedir.

29. Yüksek Katma Değerli Mamullere Yönelik Yatırımların Artırılması

Ülkemizde pamuk ipliği makine parkı ağırlıklı olarak “open-end” üretim teknolojisine bağılı olup düşük numaralı ve ihraç birim fiyatı düşük ürünler üretmeye yöneliktir. Diğer taraftan, uluslararası moda trendlerine büyük bir elastikiyetle ve zamanında cevap verebilen ülkemiz tekstil altyapısının piyasa yapıcı trend merkezine dönüşebilmesi amacıyla yüksek katma değerli ürünlerin daha yüksek oranda yerli üretimden tedarik edilebilmesi için tekstil–hazır giyim, konfeksiyon sektörlerinin entegrasyonu önem arz etmektedir.

30. Sektörün ÜR-GE Faaliyetlerinin Desteklenmesi

Mevcut AR-GE Yasası kapsamında AR-GE desteği alınabilmesi için en az 50 AR-GE personeli koşulu bulunduğundan, sektör genelinde bu şartı haiz tesis ve işletme sayısı son derece cüzi kalmaktadır. Bu itibarla, sektörün ÜR-GE destekleri vasıtasıyla altyapısının güçlendirilmesi büyük önem arz etmektedir.

31. Ülkemizdeki Hayvan Varlığının ve Hayvancılık Politikalarının Etkinliğinin Artırılması

Deri ve deri ürünleri sektörünün hammadde temininde dışa bağımlılığının ortadan kaldırılabilmesi amacıyla, ülkemizde canlı hayvan arzı ile hayvan kesim miktarlarının daha yüksek seviyelerde gerçekleşmesi önem arz etmektedir. Öte yandan, yurtiçinde elde edilen derilerin daha az fire verilerek üretici firmalara ulaştırılması bakımından hayvancılık politikalarının gözden geçirilmesinde fayda bulunmaktadır.

TARIM

32. Bölgesel Kalkınma Planlarının Hayata Geçirilmesi

Ülkemizdeki özellikle sulanabilir tarım arazilerinin artırılabilmesi ve verimli üretim yapılabilmesi amacıyla bölgesel kalkınma projelerinin bir an önce hayata geçirilmesi gerekmektedir.

33. Soya Fasulyesi Üretimini Artırılması

Tüketimi 2 milyon tonun üzerine çıkan ve talebin tamamına yakınının ithalatla karşılandığı soya fasulyesinde ithalat bağımlılığının azaltılarak, arz güvenliğinin artırılması önem taşımaktadır.

34. Hayvancılık Sektörünün Desteklenmesi

Canlı hayvan ve et ithalatı ihtiyacının azaltılabilmesi amacıyla yerli üretimin artırılmasına yönelik politikalara ihtiyaç duyulmaktadır.

35. Yağlı Tohum Kırma Tesislerinin Modernizasyonu

Mevcut kırma tesislerinde üretilen küspeler ithal küspelere kıyasla daha düşük protein içermesinden dolayı tercih edilmemektedir. Bu nedenle, mevcut tesislerde, yüksek proteinli küspe üretilmesine dönük modernizasyon ihtiyacı bulunmaktadır.

36. Tohumluk Sektöründe Farklı Bir Destek Stratejisi Oluşturulması

Farklı kurum ve kuruluşlarca bitkisel üretimin temel girdisi olan tohumculuk sektörüne sağlanan mevcut destekler; tohum ıslah faaliyetlerine uygun tasarlanmadığından, amacına ulaşamamaktadır.

37. İzlenebilirlik

Daha kaliteli tarımsal ürün üretimi ve ihracatının yanı sıra, tarım ürünleri ithalatının da üretim politikalarına göre şekillendirilmesine katkı sağlanabilmesi amacıyla, ürün akışının; üretim sürecinden, tüketim aşamasına kadar kontrol altında tutulması gerekmektedir.

6 GİTES EYLEM PLANI

GİTES Eylem Planı, toplam 37 hedef ve bu hedeflere dönük 91 eylem içermektedir. Eylem Planı, çalışmalar sırasında gerek sektör gerekse ilgili kurum/kuruluş ve STK'lar tarafından dile getirilen sorun, tespit ve çözüm önerilerini kapsamakta; başta ara malı dış ticaretimiz olmak üzere, sektörel, ürün özellikli, bölgesel, diğer ülke uygulamaları gibi yapılan detaylı çalışmalar çerçevesinde ortaya çıkan bulgular ve strateji hedefleri paralelinde geliştirilen politika önerilerini yansıtmaktadır.

Eylem Planı, tarafların ve paydaşların geniş katılımının sağlanabilmesini teminen, sektör temsilcileri ile yapılan teknik toplantılarda paylaşılmış, İhracata Dönük Üretim Stratejisi Değerlendirme Kurulu'nun 26 Ocak 2012 tarihinde gerçekleştirilen yedinci toplantısında Kurul üyelerinin ve katılımcıların değerlendirmelerine sunulmuştur. Daha sonra, hazırlanan taslak Eylem Planına ilişkin ilgili tüm kurum ve kuruluşlardan çeşitli tarihlerde görüş ve değerlendirmeleri talep edilmiş ve Eylem Planı, Ekonomi Bakanlığına iletilen değerlendirmeler çerçevesinde gözden geçirilerek, yenilenmiştir.

Son olarak, Ekonomi Koordinasyon Kurulu'nun (EKK) 15 Ağustos 2012 tarihinde gerçekleştirilen toplantısında tartışılan Eylem Planına, EKK'da alınan kararlar ve Kurul üyelerinin görüşleri çerçevesinde nihai şekli verilmiştir.

GİTES ve Eylem Planına ilişkin çalışmaların diğer kurum ve kuruluşlar ile etkileşimli olarak ve diğer ulusal strateji ve çalışmalar ile bütünlük ve eşgüdüm içerisinde yürütülmesi neticesinde; henüz Eylem Planının oluşturulmasına yönelik çalışmalar devam ederken yol alınabilmesi mümkün olmuştur.

- Eylem Planı taslak aşamasında iken;
 - o Ara malı ithalat bağımlılığını azaltacak ve teknoloji transferi sağlayacak yatırımları doğrudan hedefleyen "Stratejik Yatırımlar" tanımı yeni teşvik mevzuatına yansıtılmıştır (2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı).
 - o Demir cevheri zenginleştirme tesisi yatırımları devlet yardımı kapsamına alınmıştır (2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı 5 no'lu eki).
 - o Kimya Sektörü ilk taslak Eylem Planında yer alan ilaç hammaddeleri ile nihai ürünler arasındaki KDV uyumsuzluğunun giderilmesi konusu, Maliye Bakanlığı'nca çözüme kavuşturulmuştur. İlaç üretiminin en önemli girdilerinden etken madde üretiminde kullanılan ham maddelere uygulanan KDV oranı, yüzde 18'den yüzde 8'e düşürülmüştür (2012/2931 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı).
 - o Otomotiv sektöründe Ar-Ge ve test amaçlı olarak yurt dışından temin edilen referans test yakıtlarında marker uygulaması kaldırılmıştır (Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu, Petrol Piyasasında Ulusal Marker Uygulamasına İlişkin Yönetmelik'te değişiklik, 17 Mayıs 2011).

Sektörel Eylem Planlarında, sektörler kendi üretimlerinde ihtiyaç duydukları girdiler perspektifinden olduğu kadar, sektörün nihai ürünü olmakla birlikte diğer sektörlere girdi oluşturan ürünler perspektifinden de incelenmiştir. Bu yöntemle, girdi tedarikinde sektörler arası geçişkenlik sebebiyle, bazı ürünlerin kapsam dışında kalması önlenmeye çalışılmıştır.

7 İZLEME ve DEĞERLENDİRME

GİTES Eylem Planının hayata geçirilmesi sürecinde, koordinasyon ve sekreteryaya görevini Ekonomi Bakanlığı yürütecektir. Eylem Planının 7 ayrı bölümü (yatay ve sektörel Eylem Planı) için üçer aylık dönemlerde ilgili kurum ve kuruluşların katıldığı teknik düzeyde izleme ve değerlendirme toplantıları gerçekleştirilecektir. Ayrıca, Eylem Planının hayata geçirilmesinde ihtiyaca bağlı olarak sektörel çalışma grupları oluşturulabilecektir. Altı ayda bir, GİTES Eylem Planı'ndaki gelişmeler İhracata Dönük Üretim Stratejisi Değerlendirme Kurulu'na raporlanacak, Kurul'un değerlendirme ve yönlendirmesine sunulacaktır.

GİTES'in uygulanmasını ve hedeflere ne ölçüde yaklaşıldığını izlemek amacıyla geliştirilecek performans kriterleri, uygulayıcılar ve karar alıcıların hedefe ulaşma konusundaki ilerlemeleri değerlendirebilmelerine yönelik kullanılacak temel araçlardan biri olacaktır. Eylem Planının ve dolayısıyla stratejinin başarısının izlenebilmesi için ölçülmesi gereken göstergeler ve bu göstergelere ilişkin yıllık hedefler, Eylem Planı Performans Dokümanında yer alacaktır. Sürecin izlenmesi; gelişmelerin belirlenen göstergelere göre ölçülmesi ve sonuçların belirli aralıklarla hedeflerle karşılaştırılmasını içermektedir.

Başlangıç itibarıyla 2013-2015 dönemine ilişkin eylemleri içeren GİTES Eylem Planı, uygulama süreci sonunda gözden geçirilecek ve günün koşullarına uygun güncellemeler yapılacaktır.

GİTES YATAY EYLEM PLANI

HEDEF -1

İTHALAT BAĞIMLILIĞI YÜKSEK OLAN ARA MALLARINDA YATIRIMLARIN ÖZENDİRİLMESİ

EYLEM

SORUMLU/İLGİLİ KURULUŞ

SÜRE

AÇIKLAMA

1.1

Stratejik yatırımların hayata geçirilmesinde hızlandırılmış süreçler (*fast track*) benimsenecek ve buna uygun hukuksal altyapı oluşturulacaktır.

Ekonomi Bakanlığı (S)
Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
Kalkınma Bakanlığı
Maliye Bakanlığı
Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı
İlgili Kalkınma Ajansı
İlgili diğer Bakanlık, Kurum ve Kuruluşlar

2013-
2014

Yatırımların, ülke ekonomisine katkısı ve ülke ihtiyaçlarına cevap verme niteliği bazında önceliklendirilmesi ve önceliklendirilen yatırımların hayata geçirilmesine dönük süreçlerin hızlandırılması önem taşımaktadır. GİTES sektörel eylem planlarında bu eyleme atıfta bulunan ara mallarına dönük olası yatırımlar, Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar'da yer alan "Stratejik Yatırım" kriterlerini taşıması halinde eylem ile kurulması öngörülen fast track mekanizmasından yararlanacaktır.

1.2

GİTES çalışmaları kapsamında ön plana çıkan ara mallarının üretimine dönük ve/veya teknoloji transferi sağlayacak yabancı yatırımların ülkemize çekilmesine ilişkin ürün bazlı özel projeler geliştirilecektir.

Ekonomi Bakanlığı (S)
Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
Kalkınma Bakanlığı
Yatırım, Destek ve Tanıtım Ajansı
İlgili Kalkınma Ajansı

2013-
2015

Ölçek ve/veya teknoloji yetersizliği yahut küresel firmaların ölçek avantajı nedeniyle bazı ürün gruplarında yurtiçi üretim kapasitesi yaratılamamakta veya mevcut kapasite yetersiz kalmaktadır. Bu yatırımların ülkemize çekilebilmesi için sektör eylem planlarında bu maddeye atıfta bulunan her girdi için bir iş planı hazırlanacak ve hayata geçirilecektir.

1.3

Ülkemizde kıt yahut hiç bulunmayan hammaddelerin tedarikine dönük yurt dışı yatırımları özendirecek mekanizmalar (finansman ve risk sigortası vb.) oluşturulacaktır.

Ekonomi Bakanlığı (S)
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
Eximbank
Hazine Müsteşarlığı
Kalkınma Bakanlığı

2013-
2014

Bu eylemle, ülkemizde üretimi kıt yahut hiç bulunmayan ve kısa-orta vadede bu niteliğinin fiilen değişmesi mümkün görülmeyen temel sanayi hammaddelerinde, yurtiçi üretimde kullanılmak amacıyla yapılacak yurt dışı yatırımların gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda öngörülecek destekler, öncelikli olarak dikey entegrasyon

				ve ortak yatırım girişimlerini özendirecek şekilde tasarlanacaktır (Yurt dışında şirket satın alınması, yurt dışındaki yerel şirketler ile ortaklık kurulması, doğrudan yatırım, özel ekonomi bölgelerinin kurulması, vb.).
--	--	--	--	---

HEDEF -2 GİRDİ TEDARİKİNDE YURTIÇİ KULLANIMIN ÖZENDİRİLMESİ

EYLEM		SORUMLU/İLGİLİ KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA
2.1	Dâhilde İşleme İzin Belgesi (DİİB) kapsamındaki yurt içi tedarik ile ithalat yoluyla tedarik uygulamalarındaki yurtiçi tedarik aleyhine farkın ortadan kaldırılmasına dönük düzenlemeler hayata geçirilecektir.	Maliye Bakanlığı (S) Ekonomi Bakanlığı Gümrük ve Ticaret Bakanlığı	2013	DİİB kapatmalarında yurt içi kullanımda girdilerin ihraç edilen ürünün imalatında kullanıldığının “Birebir” tespiti gerekmekte iken, ithalatta 8 veya 12’li bazda GTİP ve teknik özellikleri aynı girdiler tek bir girdiymiş gibi kabul edilebilmektedir. İthalatta belge kapatmaları daha esnek kriterlere dayanmakta ve daha kolay yapılmaktadır. İthalat için mevcut olan “önceden ihracat” (eşdeğer eşya kullanımı) sistemi yurt içi teminler için de getirilmelidir.
2.2	Tecil, terkin sistemi ile KDV iade sürecinin etkinleştirilmesi, hızlandırılması ve maliyetinin düşürülmesine yönelik olarak düzenlemeler yapılacaktır.	Maliye Bakanlığı (S) Ekonomi Bakanlığı	2013	İhracatta tecil, terkin ve iade işlemlerinde uygulanan limitler yeniden belirlenecektir. İlgili sistemde süreci uzatan, ek maliyet getiren yükümlülükler asgari seviyeye indirilecektir ve KDV iade süreci hızlandırılacaktır.

HEDEF -3 KAMU ALIMLARINDA STRATEJİK YAKLAŞIM

EYLEM		SORUMLU/İLGİLİ KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA
3.1	Kamu mal alımlarına ilişkin mevcut veriler, kamu alımlarının “değer/miktar/kurum-kuruluş” şeklinde ve uluslararası sınıflamalar bazında (GTİP, ISIC, NACE) analizine imkân verecek mahiyette geliştirilecektir.	Maliye Bakanlığı (S) Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Ekonomi Bakanlığı Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Kamu İhale Kurumu İlgili diğer Bakanlık, Kurum ve Kuruluşlar	2013-2014	Hedef-1’e konu ithalat bağımlılığını azaltacak, teknoloji transferini sağlayacak yatırımların hayata geçirilmesinde kamu alımları gücünün kullanılabilmesi için öncelikle, kamu alımlarının yıllar itibarıyla GTİP veya GTİP’e dönüşümü mümkün uluslararası sınıflamalar

				bazında izlenebilir ve analiz edilebilir olması gerekmektedir.
3.2	Kamu ihaleleri çerçevesinde yerli üretime dönük mevcut tanım gözden geçirilerek “Yerli Üretim” yeniden tanımlanacaktır.	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (S) Ekonomi Bakanlığı Gümrük ve Ticaret Bakanlığı TOBB Kamu İhale Kurumu Savunma Sanayi Müsteşarlığı İlgili diğer Bakanlık, Kurum ve Kuruluşlar	2013	Kamu İhale Kanunu uyarınca kamu ihalelerine katılacak olan firmalar yerli üretim belgelerini “Yerli Malı Düzenleme Esasları” çerçevesinde temin etmektedirler. Ancak, mevcut yerli üretim tanımı nedeniyle, yerli girdi oranı çok az olan bazı ürünler dahi belge alabilmektedirler. Söz konusu belgedeki yerli üretim tanımı kriterlerinin yerli katma değeri gözetilecek şekilde yeniden tanımlanmasına ihtiyaç duyulmaktadır.
3.3	Yerli üretim ve teknoloji transferi için kaldıraç etkisi yaratabilecek büyüklük ve nitelikteki kamu alımlarını bu yönde kullanabilmek amacıyla gerekli yasal ve idari düzenlemeler yapılacaktır.	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (S) Ekonomi Bakanlığı Kalkınma Bakanlığı Maliye Bakanlığı (S) Kamu İhale Kurumu Savunma Sanayi Müsteşarlığı İlgili diğer Bakanlık, Kurum ve Kuruluşlar	2013- 2014	Yasal altyapının teşkili ve Eylem 3-1’in gerçekleştirilmesini müteakip, veri tabanı üzerinden eşik değer belirlenerek tespit edilecek ürünler ile münferit proje konusu ürün alımlarının yönetimi, yerli üretim ve teknoloji transferini sağlayacak şekilde gerçekleştirecektir. Buna ek olarak, yatırımcı ve yüksek miktarlarda alım yapan Bakanlık ve kuruluşlara “sanayinin geliştirilmesi” görevi de verilecek, bunu takip edecek birim/birimler oluşturmaları sağlanacaktır.
3.4	Mahalli idarelerin ihtiyaçlarının öncelikle yurtiçi üretimden tedarikinin sağlanabilmesi için gerekli mekanizmalar oluşturulacaktır.	Maliye Bakanlığı (S) Ekonomi Bakanlığı İçişleri Bakanlığı Kalkınma Bakanlığı Kamu İhale Kurumu Sayıştay Başkanlığı İlgili diğer Bakanlık, Kurum ve Kuruluşlar	2013- 2014	Kamudaki en büyük alıcılardan birisi konumunda olan belediyeler ve bunlara bağlı iktisadi işletmelerin alımlarında önceliğin yurtiçi üretime verilmesi ve uygulamanın denetimi konusunda mevzuat değişikliği yapılması gerekmektedir.

HEDEF -4 GERİ DÖNÜŞÜM SEKTÖRÜNÜN GELİŞTİRİLMESİ				
EYLEM		SORUMLU/İLGİLİ KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA
4.1	“Ulusal Geri Dönüşüm Stratejisi” oluşturulacaktır.	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (S) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Ekonomi Bakanlığı Kalkınma Bakanlığı	2013	Gerek gelişmiş, gerekse gelişmekte olan ülkelerde önemli bir sanayii kolu haline gelmiş olan geri dönüşüm sektörü, ülkemizde ekonomik bakış açısıyla yeteri kadar değerlendirilmemektedir. EKK, konuyu Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı’nın çalışmasına karar vermiştir.
HEDEF -5 GİRDİ TEDARİKİNDE PLANLAMA ile TEDARİKTE GÜVENLİK ve ETKİNLİĞİN SAĞLANMASI				
EYLEM		SORUMLU/İLGİLİ KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA
5.1	Ülke ihtiyaçları paralelinde, girdi tedarikine dönük uzun dönemli planlama yapılması ve takibin yürütülmesi için koordinasyondan sorumlu Ekonomi Bakanlığı kendi bünyesinde gerekli yapılanmayı oluşturacaktır.	Ekonomi Bakanlığı (S)	2013	Ülkemizin girdi ihtiyacına ilişkin çalışmalar süreklilik arz edecek olup, zaman içerisinde değişen ihtiyaçlara bağlı olarak, güncellenmesi, buna uygun politikalar geliştirilmesi gerekmektedir. Ekonomi Bakanlığı bünyesindeki yeni yapılanma, girdi tedarikine dönük GİTES ile kurulan mekanizmaların, değişen/gelişen koşullar paralelinde uzun dönemde işleyişinde yönlendirici bir rol oynayacak, ülke ihtiyaçları paralelinde stratejik girdileri tanımlayarak süreç içerisinde güncellemelere imkân verecektir.
5.2	Türkiye’nin girdi tedarik ihtiyacı envanteri oluşturulacaktır.	TÜİK (S) Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Ekonomi Bakanlığı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Gümrük ve Ticaret Bakanlığı	2013-2015	Girdi-çıktı tabloları, kapasite raporları, Girişimci Bilgi Sistemi ve diğer alternatif kaynakların girdi tedarik ihtiyacının tespitine yönelik kullanılabilirliğinin değerlendirilmesi, kullanılan sınıflandırmanın GTİP

		Kalkınma Bakanlığı Maliye Bakanlığı TOBB		sınıflandırmasına dönüşümü önemlidir.
5.3	Hali hazırda takibi yapılamayan girdilerde uluslararası sınıflandırmalar bazında takibe imkan verecek tanımlama ve detaylandırmalar yapılacaktır.	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı (S) Ekonomi Bakanlığı TÜİK STK'lar	2013-2015	Kimi girdilerin uluslararası sınıflandırmalar bazında takip edilemediği, bu ürünlerin neler olduğunun belirsiz kaldığı tespit edilmiştir. GİTES tespitleri doğrultusunda, ihtiyaç duyulan alanlarda uluslararası sınıflandırmalar bazında detaylı tanımlama yapılması, üretimde kullanılan girdilerin takibi ve yapılacak çalışmalar açısından olduğu kadar bu girdilerin tedarikinde karşılaşılan problemlerin çözümü için de önem arz etmektedir. GİTES çalışmaları tespitleri öncelikli olarak hayata geçirilecek, girdi tedarikine dönük kapsamlı ihtiyaçları ortaya koymak üzere ayrı bir çalışma başlatılacaktır.
5.4	GİTES tespitleri çerçevesinde ticaret diplomasisi etkin bir şekilde kullanılacaktır.	Ekonomi Bakanlığı (S)	2013-2015	1.2 ve 1.3 nolu eylemlerin hayata geçirilmesi de dâhil olmak üzere; GİTES tespitlerinin ikili ve çok taraflı müzakere ve anlaşmalara yansıtılması, bu amaçla, temel tedarik kaynağı ülkelere dönük resmi temaslarda bu hususun gündemde yer almasının sağlanması hedeflenmekte olup, gerekli görülmesi halinde bu ülkelerde özel ekonomi bölgesi kurulması da söz konusu olabilecektir.
5.5	Yurtiçi üretimi bulunmayan veya yetersiz seviyede olan ara mallarının ithalatında KKDF uygulamasının yarattığı finansman yükünün ortadan kaldırılmasına ilişkin bir yöntem geliştirilecektir.	Maliye Bakanlığı (S) Ekonomi Bakanlığı	2013	Ülkemizde üretimi kıt yahut hiç bulunmayan ve kısa-orta vadede bu niteliğinin fiilen değişmesi mümkün görülmeyen sanayi girdilerine mahsus ve bununla sınırlı olmak üzere, ithalatta KKDF uygulamasının yarattığı finansman baskısının kaldırılması sanayimize önemli işletme sermayesi finansmanı imkânı sağlayacaktır. Sorunun çözümüne ilişkin ilgili

				bakanlıklar nezdinde girişimler sürdürülmektedir.
HEDEF -6	ARA MALLARI ÜRETİMİ VE İHRACATINDA KÜRESEL TEDARİK AĞLARINA ERİŞİMİN VE MARKA BİLİNLİRLİĞİNİN ARTIRILMASI, AR-GE'NİN YOĞUNLAŞTIRILMASI			
	EYLEM	SORUMLU/İLGİLİ KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA
6.1	Ara malları üretiminde ve ihracatında küresel tedarik ağlarında daha fazla yer alınabilmesi ve bu amaçla, marka bilinirliği ve güvenilirliğinin artırılmasına dönük özendirici mekanizmalar geliştirilmesi sağlanacaktır.	Ekonomi Bakanlığı (S) STK'lar	2013-2014	Sektör eylem planlarında bu maddeye atıfta bulunulan alanlar/girdiler için, uygulama öncelikli olarak hayata geçirilecektir.
6.2	İthalat bağımlılığı, katma değer, yenilikçi üretim ve enerji verimliliği perspektifiyle belirlenen/belirlenecek spesifik alanlarda Ar-Ge destek yoğunluğu artırılacak, başarılı AR-GE projelerine bağlı olarak prototip imali ve bu maksatla yapılacak mühendislik çalışmalarını destekleyici mekanizmalar geliştirilecektir.	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (S) Ekonomi Bakanlığı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Maliye Bakanlığı Savunma Sanayi Müsteşarlığı KOSGEB TÜBİTAK TTGV	2013-2014	GİTES çalışmaları çerçevesinde Ar-Ge ihtiyacının yoğun olduğu alanlara ilişkin yapılan/yapılacak somut tespitler çerçevesinde bu alanlara dönük verilecek Ar-Ge desteklerinin ithalat bağımlılığı, katma değer, yenilikçi üretim, ağırlık azaltma (down gauging) suretiyle birim ürün başına hammadde kullanımının azaltılması ve enerji verimliliği perspektifinden de değerlendirilerek daha yoğun uygulanmasının ülke ekonomisine daha hızlı katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir. Sektör eylem planlarında bu maddeye atıfta bulunulan alanlar/girdiler için, uygulama öncelikli olarak hayata geçirilecektir. Öte yandan, başarılı sonuçlanan AR-GE çalışmalarının tasarım ve imalatına imkan verecek prototiplerin hazırlanması ve imalata yönelik mühendislik çalışmalarının desteklenmesi önemlidir.

GİTES DEMİR-ÇELİK ve DEMİR DIŞI METALLER EYLEM PLANI

HEDEF -1

DEMİR-ÇELİK SEKTÖRÜNDE GÜÇ BİRLİĞİ VE SİNERJİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

EYLEM

SORUMLU/İLGİLİ KURULUŞ

SÜRE

AÇIKLAMA

1.1

Çelik üreticisi firmalarca, buldukları bölgelerde, yurt dışından hurda alımını yapacak bölgesel şirketler kurulmasını özendirecek mekanizmalar geliştirilecektir.

Ekonomi Bakanlığı (S)
Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
Gümrük ve Ticaret Bakanlığı
Kalkınma Bakanlığı
Maliye Bakanlığı
Rekabet Kurumu
Çelik İhracatçıları Birliği
Demir Çelik Üreticileri Derneği

2013-
2014

Türkiye'de demir çelik firmalarının yoğunlaştığı üç bölgede, Marmara, İzmir ve İskenderun'da en az üç demir çelik üreticisi firmanın katılımı ile bölgesel şirketler kurulması; yurt dışından hurda alımı yapan önemli sayıdaki yerli firmaların her birinin ayrı hurda alımı yapmasının yerine, tedarikte etkinlik sağlayacak şekilde, daha büyük alımların gerçekleştirilmesini ve ihtiyaç duyulduğunda stratejik hurda stoklaması yapılabilme imkânı sağlayacaktır.
Eylem kapsamında ilgili kuruluşlar kendi görev ve faaliyet alanı itibarıyla, özendirici mahiyetteki mekanizmaları devreye alacaktır.

1.2

Hurda tedarikine dönük yurt dışı yatırımların fizibilite etüdü çıkarılacaktır.

Ekonomi Bakanlığı (S)
Kalkınma Bakanlığı
Çelik İhracatçıları Birliği (S)
Demir Çelik Üreticileri Derneği

2013

Yurt dışında hurda tedarik yatırımı yapılması, fiyat spekülasyonlarının önüne geçilmesi, daha uygun fiyatlardan hurda tedarik edilebilmesi ve en önemlisi tedarik güvenliğinin sağlanması açısından önemlidir.
Bu yatırımlar, Yatay Eylem Planı, Eylem 1.3 çerçevesinde desteklenebilecektir.

	EYLEM	SORUMLU/İLGİLİ KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA
2.1	Yurtiçi hurda üretim kapasitesi ve üretimi ile ilgili güncel veriler bölgeler/şehirler bazında üretilecek, hurda üretim ve tüketim projeksiyonları oluşturulacaktır.	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (S) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Ekonomi Bakanlığı Kalkınma Bakanlığı Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu (Hurda İşletme Müdürlüğü) TÜİK Çelik İhracatçıları Birliği Demir Çelik Üreticileri Derneği	2013	Sorumlu kuruluş tarafından, ülkemiz hurda üretim ve tüketimine ilişkin rakamların derlenerek ulusal ve uluslararası sınıflamalara (Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik – EK.IV, European Waste Catalogue) uygun olarak sayısallaştırılması, Türkiye'nin hurda üretim kapasitesinin geliştirilmesi ve daha etkin kullanılması konusunda doğru politika önerileri oluşturulmasını sağlayacaktır.
2.2	Hurda toplamada ilkel yöntemlerden (vahşi toplama) Mahalli İdareler aracılığıyla takip ve kontrol edilebilir modern bir sisteme geçilmesi sağlanacaktır.	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (S) Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Ekonomi Bakanlığı İçişleri Bakanlığı (Mahalli İdareler Gn.Müd.) Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu (Hurda İşletme Müdürlüğü) TESK	2013-2014	Ülkemizde hurda toplama işleminin daha organize hale gelmesi, izlenebilirliğinin sağlanmasının yanı sıra ayrıştırma oranını ve hurda jenerasyonunu önemli ölçüde artıracaktır.
2.3	Hurda ayrıştırma ve işleme merkezlerine mahsus özel organize sanayi bölgeleri ve/veya serbest bölgeler oluşturulacaktır.	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (S) Ekonomi Bakanlığı (S) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı İçişleri Bakanlığı Gümrük ve Ticaret Bakanlığı (Mahalli İdareler Gn.Müd.) Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu (Hurda İşletme Müdürlüğü) TOBB	2013-2014	Hurdacılık sektörünün bir sanayi kolu haline getirilebilmesi ve verimliliğin artırılabilmesi amacıyla, hurdacıların sanayi sitesi şeklinde topluca konuşlandırılması, hurda alım-toplama merkezleri ile hurda işleme, ayrıştırma tesislerinin bu siteler içerisinde yer alması gerekmektedir. Bu amaçla, 4562 sayılı OSB Kanunu'nda ve/veya 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununda gerekli değişikliğin yapılarak hurdacılık faaliyetlerinin de bir sanayi kolu olarak belirlenmesinde fayda görülmektedir.

2.4	Ülkemizde sökülerek ekonomiye kazandırılan gemi hurdası miktarını artırmaya dönük yapılabilecekleri ortaya koyan kapsamlı bir analiz yapılacaktır.	Ekonomi Bakanlığı (S) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Ulaştırma, Haberleşme ve Denizcilik Bakanlığı Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Gemi Geri Dönüşüm Sanayicileri Derneği (S)	2013	Önemli bir hurda kaynağı olan gemi söküm tesislerinin kapasitelerinin ve kapasite kullanımlarının artırılabilmesi için sektör sorunlarının tespiti ve gelecek projeksiyonlarının yapılması gerekmektedir. Çevresel etkilerin de değerlendirileceği araştırma sonuçlarına göre sektöre dönük geliştirilebilecek mekanizmalar, Türkiye'nin önemli potansiyeli olan bir bölgede bulunmasının getirdiği avantajı, hurda jenerasyonu artışına çevirecek ve önemli bir hizmet merkezi haline gelmesini sağlayacaktır.
-----	--	--	------	---

HEDEF -3 HURDAYA ALTERNATİF KAYNAKLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

EYLEM		SORUMLU/İLGİLİ KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA
3.1	Hurdaya alternatif kaynakların (sünger demir (DRI) ve sıcak briketlenmiş demirin (HBI) vb.) ülkemizde kullanılabilirliğine ilişkin fizibilite çalışması yapılacaktır.	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (S) Ekonomi Bakanlığı MTA Demir Çelik Üreticileri Derneği (S) Çelik İhracatçıları Birliği	2013	Yapılacak fizibilite çalışmasının sonuçlarına göre, bu alandaki olası yatırım(lar) uluslararası mükellefiyetlere uygun şekilde desteklenecektir.

HEDEF -4 MADEN TEDARİKİNDE BAĞIMLILIĞIN AZALTILMASI, ETKİNLİK ve VERİMLİLİĞİN ARTIRILMASI

EYLEM		SORUMLU/İLGİLİ KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA
4.1	MTA yeniden yapılandırılacaktır.	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (S) Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Ekonomi Bakanlığı Kalkınma Bakanlığı Maliye Bakanlığı MTA TÜBİTAK İMMİB Madencilik Sektörü Başkanlar Konseyi Birliği	2013-2014	MTA'nın gelişen sanayimizin ihtiyaçları ve ülkemiz 2023 hedefleri doğrultusunda temel sanayi hammaddelerine dönük çalışmalarını yoğunlaştırması ve bu amaçla da 1935 tarihli Kuruluş Kanunu'nun günümüz koşullarına uygun olarak yenilenmesi başta olmak üzere, Kurumun yeniden yapılanmaya gitmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu ihtiyaç, konuya ilişkin tüm taraflarca öncelikli gündem olarak dile getirilmektedir.

			<p>MTA'nın, doğal kaynaklara atfedilen önemle doğru orantılı olarak yeniden yapılandırılması için, dünya genelinde daha önce uygulamaya konulmuş başarılı yabancı örnekler de dikkate alınarak, ülkemiz ihtiyaçlarına cevap verecek bir yapının seçilmesi veya geliştirilmesi gerekmektedir. İlgili kuruluşların katkısıyla olası modellerin geliştirilmesi ve sürecin takip edilmesi suretiyle, nihai model hayata geçirilecektir.</p> <p>Yeni model ile MTA'nın performans esasına bağlı olarak yeniden yapılandırılması, proje bazlı arama faaliyetlerine verilen önemin artırılması söz konusu olacak; başta arz açığı bulunan, sanayinin yoğun kullandığı madenler olmak üzere, ülkemizdeki tüm maden ve minerallerin güncel envanterinin çıkarılması, arama faaliyetlerinin hızlandırılması, çeşitlendirilmesi ve birçok ülkeye göre geri kalmış olan yıllık sondaj miktarı ve derinliğinin artırılması sağlanacaktır.</p>
4.2	<p>GİTES çalışmalarında ön plana çıkan ve önemli arz açığı bulunan temel madenler ile uzun vadede ülke ihtiyacı paralelinde ortaya çıkacak stratejik madenlerin tedarikini güvence altına alacak madencilik yatırımlarının hayata geçirilebilmesi için bir model oluşturulacaktır.</p>	<p>Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (S) Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Ekonomi Bakanlığı Hazine Müsteşarlığı Kalkınma Bakanlığı Maliye Bakanlığı MTA TÜBİTAK İMMİB Madencilik Sektörü Başkanlar Konseyi Birliği</p>	<p>2013-2014</p> <p>GİTES kapsamında yerel hammadde kaynaklarının maksimum düzeyde değerlendirilmesi esas ve önceliklidir. İç kaynakların yeterli olmadığı durumlarda ise gerek madencilik sektörünün gerekse maden kullanıcısı sektörlerin içinde yer alacağı uluslararası operasyonlara (arama-sondaj, üretim amaçlı doğrudan yatırım, yurt dışında şirket satın alınması, yurt dışındaki yerel şirketler ile ortaklık kurulması, vb.) öncülük etmek üzere, gelişmiş ülkelere benzer bir model geliştirilmesi gerekmektedir. Tasarlanacak bu model, MTA'nın teknik desteği ve özel sektörün katılımı ile hayata</p>

				<p>geçirilecektir. Model kapsamında yürütülecek faaliyetler uzun vadede Yatay Eylem Planı, Eylem-5.1 çerçevesinde yönlendirilecek, Eylem-1.3 kapsamında desteklenebilecek ve uluslararası operasyonları Yatay Eylem Planı, Eylem-5.4 doğrultusunda ülkeler arası anlaşmalara da konu edilebilecektir.</p>
4.3	<p>Demir cevheri zenginleştirme tesisi yatırımları ile düşük tenörlü cevherden üretim yapmaya dönük teknolojilerin geliştirilmesi desteklenecektir.</p>	<p>Ekonomi Bakanlığı (S) Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı MTA TÜBİTAK</p>	<p>2013- 2014</p>	<p>Türkiye'nin bilinen madenlerindeki demir cevheri rezerv miktarı 113,3 milyon tondur. Ekonomik olarak işletilebilir demir kaynaklarımız, ülkemiz cevher talebini ancak 10 yıl karşılayabilecek düzeydedir. Öte yandan, sektörün ihtiyacına yönelik kaliteli cevher potansiyeli oldukça sınırlıdır. Arz açığı nedeniyle, ülkemizde her yıl yaklaşık 1 milyar dolar civarında demir cevheri ithalatı yapılmaktadır. Düşük tenörlü ve/veya zararlı içerikli demir cevheri yataklarının işletilebilmesi için yüksek maliyetli zenginleştirme tesislerinin kurulmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu yatırımlar, stratejik yatırım kriterlerini taşıması halinde Yatay Eylem Planı, Eylem-1.1'den yararlandırılacak, ayrıca, düşük tenörlü demir cevherinden üretim yapmaya imkan verecek teknoloji geliştirme faaliyetleri Yatay Eylem Planı Eylem 6.2 çerçevesinde desteklenecektir.</p>

	EYLEM	SORUMLU/İLGİLİ KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA
5.1	Demir-çelik üretiminde kullanılan ana ferro-alyajların üretimine dönük fizibilite raporları hazırlanacaktır.	Ekonomi Bakanlığı (S) Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Demir Çelik Üreticileri Derneği (S) Çelik İhracatçıları Birliği TOBB Demir ve Demir Dışı Metaller Sektör Meclisi	2013	Ülkemizde demir-çelik üretiminde kullanılan ana ferro-alyajların üretimi hâlihazırda yok denecek kadar azdır. Bu nedenle yılda yaklaşık 700 milyon dolarlık ferro-alyaj ithalatı yapılmakta olup bunun yaklaşık %70'ini ise ferro-siliko-manganez ve ferro-silisyum teşkil etmektedir. Bu iki ferro-alyaj topluluğun çelik tanımı içerisinde yer almamaktadır. Yapılacak fizibilite çalışmasının sonucuna bağlı olarak, yurt içi veya yurt dışı yatırımlar için Yatay Eylem Planı, Hedef-1 çerçevesinde uygun destekler sağlanabilecektir.
5.2	Bakır izabe tesisine dönük yurt içi yatırımlar için fizibilite raporları hazırlanacaktır.	Ekonomi Bakanlığı (S) Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı TOBB Demir ve Demir Dışı Metaller Sektör Meclisi (S) İMMİB İstanbul Bakır ve Pirinç Sanayicileri Derneği	2013	2010 yılında, işlenmesi durumunda yaklaşık 750 milyon dolar değerinde olacak konsantre bakır, enerji yoğun üretim yapısı nedeniyle işlenmeden ihraç edilmiştir. Yapılacak fizibilite çalışmasının sonuçlarına göre, bu alandaki olası yatırım(lar) Yatay Eylem Planı, Eylem-1.1'den yararlandırılabilir.
5.3	Birincil alüminyum üretimine dönük fizibilite raporları hazırlanacaktır.	Ekonomi Bakanlığı (S) Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı İMMİB TALSAD (S) TOBB Demir ve Demir Dışı Metaller Sektör Meclisi	2013	Enerji yoğun üretim gerektirmesi nedeniyle kurulu kapasitenin ülke ihtiyacının ancak %10'unu karşılayabildiği birincil alüminyumda 2010 yılında 1,8 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirilmiştir. Yapılacak fizibilite çalışmasının sonucuna bağlı olarak, yurt içi veya yurt dışı yatırımlar için Yatay Eylem Planı, Hedef-1 çerçevesinde uygun destekler sağlanabilecektir.

5.4

Grafit elektrot üretimine dönük, Yatay Eylem Planı, Eylem-1.2 çerçevesinde yabancı yatırım çekme amaçlı ürün bazlı projeler geliştirilecektir.

Ekonomi Bakanlığı (S)
Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı
Demir Çelik Üreticileri Derneği

2013-
2014

Ülkemizde grafit elektrot üretimi yoktur. Grafit elektrot üretimi ileri teknoloji ve yüksek yatırım maliyetlerinin yanında üretim sürecinde yüksek enerji tüketimini gerektirmektedir. Grafit elektrot üretiminde küresel düzeyde sınırlı sayıda üretici mevcuttur. Elektrik Ark Ocağı (EAO) tesis kapasitesi itibarıyla dünyanın en büyük ithalatçıları arasında yer alan ülkemize grafit elektrot yatırımı çekilmesi için pazar mevcuttur. Bu alandaki yatırım stratejik yatırım kriterlerini taşıması halinde Yatay Eylem Planı, Eylem-1.1'den yararlandırılacaktır.

GİTES OTOMOTİV EYLEM PLANI

HEDEF -1 MOTOR VE AKTARMA ORGANLARINDA YURT İÇİ ÜRETİM VE KATMA DEĞERİN ARTIRILMASI

EYLEM	SORUMLU/İLGİLİ KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA	
1.1	Otomotiv ana sanayinin motor ve aktarma organları yatırımlarının ülkemize çekilmesine dönük projeler geliştirilecek, gerekli özendirici mekanizmalar devreye alınacaktır.	Ekonomi Bakanlığı (S) Yatırım, Destek ve Tanıtım Ajansı OSD OİB	2013-2014	<p>Doğrudan yatırımların Türkiye'ye çekilmesi, ana sanayide yerleşmenin artırılması ve yeni projelerin ülkemize kazandırılması açısından önem taşımaktadır. Bu yatırımlar, stratejik yatırım kriterlerini taşıması halinde Yatay Eylem Planı, Eylem-1.1'den yararlandırılacak, yatırımların çekilmesine dönük faaliyetler her ana sanayi firması için ayrı ayrı Eylem 1.2 çerçevesinde iş planına bağlanacaktır.</p> <p>Ana sanayinin yeni projeler yahut sıfırdan yatırımlarında, motor ve aktarma organlarının da yer almasını teminen gerekli özendirici mekanizmalar geliştirilecektir.</p>
1.2	Yan sanayinin motor ve aktarma organlarının ana bileşenlerine dönük üretimleri desteklenecektir.	Ekonomi Bakanlığı (S) Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Bakanlığı OSD TAYSAD OİB	2013-2014	<p>Günümüz üretim sistemlerinde, hafif araç üreten küresel firmalar kendi motorlarını üretmekteyse de bunların bileşenlerini yan sanayii ile birlikte geliştirmekte ve yan sanayiye ürettirmektedirler. Bu çerçevede motor ve aktarma organlarında ana bileşenlerde üretim ve etkinliğin artırılması önemlidir. Bu alanlarda yan sanayi üretimi stratejik yatırım kriterlerini taşıması halinde Yatay Eylem Planı, Eylem-1.1'den yararlandırılacak, ayrıca Ar-Ge faaliyetleri ise Yatay Eylem Planı, Hedef-6 çerçevesinde desteklenebilecektir.</p>

1.3	Bir motor türü belirlemek amacıyla fizibilite çalışması yapılacak, belirlenecek ürün gamında rekabet öncesi işbirliği projesi ile üretim kabiliyetinin geliştirilmesi sağlanacaktır.	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı(S) Ekonomi Bakanlığı OSD TAYSAD OİB	2013-2014 Sektörün günümüz ve gelecekteki ihtiyaçlarına cevap verebilecek ve ülkemizin uzun dönemli yerli araç geliştirilmesi projesine alt yapı teşkil etmek üzere bir motor türünde (dizel, hibrit, vb) yetkinliğin geliştirilmesi, bu alanda mevcut bağımlılığın etkilerinin azaltılmasında önemlidir. Fizibilite raporunun sonuçlarına göre, motorun bileşenlerinin geliştirilmesine dönük bir rekabet öncesi işbirliği projesi oluşturulacak, ilaveten Yatay Eylem Planı Eylem 6.2 çerçevesinde ek destekler sağlanacaktır.
-----	--	--	---

HEDEF -2 YAN SANAYİ YETKİNLİĞİNİN KÜRESEL ÖLÇEK SEVİYESİNE YÜKSELTİLMESİ

EYLEM	SORUMLU/İLGİLİ KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA
2.1	Küresel tedarikçi konumundaki yan sanayi firmalarının sayısının artırılması için gereken ihtiyaçların karşılanmasına dönük mekanizmalar oluşturulacaktır.	Ekonomi Bakanlığı (S) Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı TÜBİTAK TAYSAD (S) OİB	2013-2014 Türk otomotiv sanayinde “küresel tedarikçi” sıfatına sahip yan sanayi firma sayısının artırılması, yerli katma değer artmasının yanında, yeni ana sanayi üreticilerinin Türkiye’ye gelmesi açısından da belirleyici olacaktır. Yan sanayi firmalarının küresel tedarikçi olabilme yolunda karşılaştıkları sıkıntı ve ihtiyaçlar sektörün sivil toplum kuruluşu tarafından tespit edilecektir. Bu tespitlerin ortaya koyduğu ihtiyaçların karşılanmasına dönük mekanizmalar geliştirilecektir.
2.2	Yan sanayi firmalarının küresel tedarik ağına girmelerini kolaylaştıracak/sağlayacak yurt dışı firmaların satın alınmasını ve ortaklık oluşturulmasını özendirici mekanizmalar geliştirilecektir.	Ekonomi Bakanlığı (S) Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Hazine Müsteşarlığı OİB İlgili diğer STK’lar	2013-2014 Sorumlu kuruluşça ürün/ürün grupları/firmalara ilişkin yapılacak araştırma sonuçlarına göre küresel firmaların satın alımını veya bu firmalar ile ortaklıkları kolaylaştıracak (faiz desteği,

				kredi teminatı vb.) uygulamalar hayata geçirilecektir.
2.3	Yatay eylem planı Hedef-6 çerçevesinde yan sanayi desteklenecektir.	Ekonomi Bakanlığı (S) Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (S) KOSGEB TÜBİTAK TPE OİB İlgili diğer STK'lar	2013-2015	Ana sanayi firmalarının parça üretiminden çıkmaları ve nihai ürüne ağırlık vermeleri, üretimde yan sanayinin ağırlığını giderek artırmaktadır. Bu kapsamda, yan sanayi firmalarının markalaşma faaliyetleri Yatay Eylem Planı 6.1, Ar-Ge faaliyetleri ise Yatay Eylem Planı Eylem 6.2 çerçevesinde desteklenecektir.

HEDEF -3 TEMEL GİRDİLERDE ÜRETİMİN GELİŞTİRİLMESİ

EYLEM		SORUMLU/İLGİLİ KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA
3.1	Arz açığı bulunan mühendislik plastiğinin üretimi ve geliştirilmesi özendirilecektir.	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (S) Ekonomi Bakanlığı Kalkınma Bakanlığı TÜBİTAK KOSGEB STK'lar	2013-2014	Giderek "mekatronik" makineler haline gelen taşıt araçları üretiminde elektronik korumanın yanı sıra sıcaklık ve kimyasal direnç de sağlayan araç bileşenlerine olan ihtiyaç artmaktadır. Bunun sonucu olarak mühendislik termoplastiklerine olan talep büyümektedir. Bu ihtiyacın karşılanması için mühendislik plastikleri üretimine dönük faaliyetlerin desteklenmesi gerekmektedir. Bu kapsamda, mühendislik plastiği üretimi ve geliştirilmesine yönelik Ar-Ge faaliyetleri Yatay Eylem Planı Eylem 6.2 çerçevesinde desteklenebilecektir.
3.2	Yassı ve vasıflı çelikte başta otomotiv sektörü olmak üzere kullanıcı sektörlerin ihtiyaçlarına uygun ürün geliştirilmesini teminen Ar-Ge faaliyetlerinin yoğunlaştırılması özendirilecektir.	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (S) Ekonomi Bakanlığı TÜBİTAK KOSGEB OİB İlgili diğer STK'lar	2013-2014	Bu alandaki Ar-Ge çalışmaları Yatay Eylem Planı Eylem 6.2 çerçevesinde desteklenebilecektir.

3.3	Döküm sanayi, başta şanzıman kutusu, motor, silindir kafası gibi döküm parçaları olmak üzere, otomotiv imalatında ihtiyaç duyulan ve sürekli gelişim göstermesi gereken ürün kalitesinin yakalanabilmesi amacıyla desteklenecektir.	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (S) Ekonomi Bakanlığı TÜBİTAK KOSGEB OİB İlgili diğer STK'lar	2013-2014	Toplam döküm sanayinde pik döküm ve özel alaşımlılar haricinde çelik dökümün payları azalırken, sfero dökümün payı artmaktadır. Öte yandan, otomotiv endüstrisinde araç ağırlıklarının azaltılmasına yönelik çalışmalar alüminyum döküm parça kullanımını (alaşımli jant, dişli kutuları, silindir kafaları, vb.) artırmıştır. Türk döküm sanayinin, otomotiv sanayi ihtiyaçlarına dönük Ar-Ge çalışmaları Yatay Eylem Planı Eylem 6.2 çerçevesinde desteklenebilecektir.
3.4	Otomotiv ana sanayi ile malzeme üreten sanayiler (ana metal, plastik, kauçuk ve kompozit vb.) arasında, özellikle ileri malzeme teknolojilerine dönük, rekabet öncesi işbirliği projeleri desteklenecektir.	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (S) KOSGEB TÜBİTAK STK'lar	2013-2014	Değişen ihtiyaç ve kriterlere bağlı olarak sektörde farklılık yaratacak ileri malzeme teknolojilerine ağırlık verilmesi, otomotiv sanayinin ihtiyaç duyduğu çeşit ve kalitede malzemenin sağlanması gerekmektedir. Bu malzemelerin üretiminin geliştirilmesi ve artması sanayinin uzun dönemde rekabetçiliği açısından önemlidir.

HEDEF -4 ELEKTRONİK BİLEŞENLERDE YURTIÇİ TEDARİK İMKÂNLARININ GELİŞTİRİLMESİ

	EYLEM	SORUMLU/İLGİLİ KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA
4.1	Elektronik sektörü ve elektronik girdiler kullanan sektörler arası bilgi birikimi paylaşımını sağlayacak platformlar oluşturulacaktır (Veri tabanı, portal, iletişim ağı vb.).	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (S) Ekonomi Bakanlığı Savunma Sanayi Müsteşarlığı TÜBİTAK OTEP (Otomotiv Teknoloji Platformu) STK'lar	2013-2014	Söz konusu sektörler arasında teknoloji aktarımının sağlanması ve yenilikçi fikirlerin üretilmesine zemin oluşturabilecek ortak bir platforma ihtiyaç duyulmaktadır. Sektörler arası arz ve talebin bir araya getirilmesi ve farkındalığın yaratılması önem arz etmektedir.

4.2

OTEP bünyesinde oluşturulan Otomotivde Elektronik ve Gömülü Yazılımlar Çalışma Grubu'nun (OEGY) çalışmalarında ortaya çıkan sonuçlar sorumlu ve ilgili kuruluşlar tarafından değerlendirilecek, alınacak tedbirler önceliklendirilerek bu eylem planına dahil edilecektir.

Ekonomi Bakanlığı (S)
TÜBİTAK
OTEPE
STK'lar

2013

GİTES çalışmaları kapsamında, OTEPE bünyesinde oluşturulan OEGY çalışma grubu, elektronik ve gömülü yazılım ile otomotiv sanayi arasında işbirliği imkânlarının araştırılması ve geliştirilmesi konusundaki ilk etap çalışmalarını tamamlanmıştır. Bu çalışmalardan çıkan sonuçlar sorumlu ve ilgili kuruluşlar tarafından değerlendirilecek, alınacak tedbirler önceliklendirilerek bu eylem planına dahil edilecektir.

GİTES MAKİNE EYLEM PLANI

HEDEF -1 DEMİR-ÇELİK ÜRÜNLERİNİN TEDARİKİNDE ETKİNLİK VE VERİMLİLİĞİN ARTIRILMASI

EYLEM	SORUMLU/İLGİLİ KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA
1.1 Makine alt sektörleri itibariyle, sektörün ihtiyaç duyduğu ve yurt içinde üretil(e)meyen veya kalite/ fiyat nedeniyle ithalat bağımlılığı bulunan demir-çelik ürünlerinin ve aksam-parçaların envanteri çıkarılacak ve ortaya çıkan envanter kapsamında, makine ile demir-çelik sektörleri bir araya getirilerek rekabet öncesi işbirliğine dönük ürün bazlı projeler desteklenecektir.	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (S) Ekonomi Bakanlığı TÜBİTAK TOBB Makine Sektör Meclisi (S) STK'lar	2013-2015	Birçok alt sektör ve ürün/ürün grubuyla çok farklı bir yapı sergileyen sektörün ürün bazında girdi ihtiyaçları geniş yelpazede bir çeşitlilik arz etmektedir. Nitekim strateji çalışmaları çerçevesinde incelenen alanlar itibariyle tespitlerde bulunmuş olup, bu tespitlerin sektörün tümüne sirayet edecek şekilde genişletilmesine ihtiyaç bulunmaktadır. Bu minvalde, nitelik ve nicelik olarak sektörün kullandığı demir-çelik ürünlerinin yurt içinden tedarik imkanları hususunda bir envanter çalışması yapılması gerekmektedir. Makine sektörü ile demir-çelik sektörü arasında bir köprü oluşturacak rekabet öncesi işbirliği modeli ile arz açığı bulunan ürün ve aksam parçalarda gerekli Ar-Ge çalışmalarının yapılması ve bu ürünlerde üretim teknolojisi, kapasitesi/kalitesinin geliştirilmesi sağlanacaktır.

1.2	<p>Yatay eylem planı Eylem 5.2 için uygulama örneği, makine sektörünün demir-çelik ürünleri tedariki özelinde başlatılacaktır. Elde edilen çıktılara göre pilot bir bölgede aynı nitelik ve çok yakın nicelikte demir-çelik ürünü kullanan firmalar arasında bir işbirliği modeli geliştirilecek ve uygun özendirici tedbirler ile hayata geçirilmesi sağlanacaktır.</p>	<p>Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (S) Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Ekonomi Bakanlığı Rekabet Kurumu TÜİK KOSGEB TOBB Makine Sektör Meclisi (S)</p>	<p>2013-2014</p>	<p>Uygulama kapasite raporları temelinde gerçekleştirilecek, makine sektörü kapsamındaki rapor sahibi tüm firmalar listelenerek raporlardaki girdi tedariki kısımları detay GTİP bazında genişletilecektir. Doğrudan rekabet içinde olmayan, yakın konumdaki ve benzer ölçeklerde aynı ürünü tedarik eden işletmelerin, kapasite raporlarından elde edilecek çıktılar ışığında gruplandırılarak ortak tedarik hususunda teşvik edilmeleri, işbirliği modelinin çalışmasını sağlayacak ana unsurlar olarak değerlendirilmektedir.</p>
1.3	<p>Pik/sfero pik ve DKP hurdası tedarikinde EAO tesislerinin artan kullanımı karşısında, aksam parça üreticisi döküm firmalarının girdi tedarikinde oluşabilecek darboğazlar ve geleceğe dönük ülke ihtiyaçları, projeksiyonlarla ortaya konulacaktır.</p>	<p>Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (S) Ekonomi Bakanlığı DÇÜD TOBB Döküm Sanayi Sektör Meclisi TÜDÖKSAD (S)</p>	<p>2013</p>	<p>Pik-Sfero dökümde, iki ana hammadde; pik demir ve (DKP) kaliteli hurda kullanılmaktadır. Her iki hammaddenin de yurtiçi arzı yetersizdir. Ülkemizde, pik demir, sadece entegre fırınlarda ve ana ürün olarak değil, fabrikada üretimin durmaması için ara ürün fazlası olarak üretilmektedir. EAO'ların yassı ürün üretimine geçmeleri ile birlikte; her iki döküm hammadmesine yurtiçi talep artmaya başlamıştır. EAO'ların pik demir talebindeki artış henüz kısıtlı kalırken, (DKP) temiz/kaliteli hurda talebi hızla artmaya başlamıştır. Bu durum, dökümcüler için hurda fiyatlarını da etkilemeye başlamıştır.</p>
1.4	<p>Pik demir ve sfero pik yurtiçi arzını artırmak amacıyla, sektör içi ve sektörler arası üretime dönük işbirliği modelleri geliştirilecektir.</p>	<p>Ekonomi Bakanlığı (S) Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı TÜDOKSAD DÇÜD</p>	<p>2013-2014</p>	<p>Pik/Sfero Pik İthalatı yıldan yıla hızla artmaktadır. Uluslararası mükellefiyetlerle uyumlu şekilde, bilhassa pik/sfero pikte yurtiçi üretim kapasitesi yaratılması önem taşımaktadır.</p>

HEDEF -2 ELEKTRİK ve ELEKTRONİK GİRDİLERDE YURT İÇİ ÇEŞİTLİLİK VE YETKİNLİĞİN ARTIRILMASI, MARKALAŞMANIN SAĞLANMASI

	EYLEM	SORUMLU/İLGİLİ KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA
2.1	Makine alt sektörleri itibariyle, sektörün ihtiyaç duyduğu ve yurt içinde üretil(e)meyen veya kalite/marka bilinirliği nedeniyle ithalat bağımlılığı bulunan endüstriyel elektrik-elektronik ürünleri tespit edilecek ve bu ürünlerde geleceğe dönük ihtiyaç projeksiyonları oluşturulacaktır.	Ekonomi Bakanlığı (S) TOBB Makine Sektör Meclisi (S) STK'lar	2013-2014	Elektrik- elektronik sektöründe, yarı iletkenler, ekran teknolojileri gibi girdilerde ülkemizde üretim bulunmadığı bilinmektedir. Bununla birlikte makine sektörünün geniş ürün çeşitliliği ve artan elektrik -elektronik ürün kullanımı, Eylem 1.1'de olduğu gibi bu alanda öncelikle sektör talepleri ve yurtiçi üretim potansiyelinin belirlenebilmesine dönük olarak bir envanter çalışması yapılmasını gerektirmektedir.
2.2	Sektörde yoğun kullanılan elektrik- elektronik ürünler bazında ülkemizde üretim kapasitesi ve yetkinliğinin artırılmasına dönük bir fizibilite çalışması yapılacaktır.	Ekonomi Bakanlığı (S) Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Savunma Sanayi Müsteşarlığı TESİD (S) İlgili diğer STK'lar	2013-2014	Yapılacak fizibilite çalışmasının sonuçlarına göre, bu alandaki olası yatırım(lar) stratejik yatırım kriterlerini taşıması halinde Yatay Eylem Planı, Eylem-1.1'den yararlandırılacak, Yatay Eylem Planı, Hedef-3 kapsamında bu ürünlere dönük yatırımlar Kamu alımlarına konu edilebilecektir.
2.3	Yatay Eylem Planı, Hedef- 6 çerçevesinde 2023 yılına kadar endüstriyel üretime dönük en az bir küresel elektrik-elektronik markası oluşturulmasına dönük mekanizmalar geliştirilecektir.	Ekonomi Bakanlığı (S) Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı STK'lar	2013-2014	Endüstriyel elektroniğin üretimde kullanımı ve katma değeri teknolojik gelişmeler paralelinde artmaktadır. Bu doğrultuda, dünya ticaretindeki payı da hızla artmakta olan endüstriyel elektroniğe üretim ve ticaret halihazırda birkaç küresel firma tarafından yönlendirilmektedir.

EYLEM		SORUMLU/İLGİLİ KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA
3.1	Soğutucularda kullanılan kompresörlerde küresel imalatçıların yatırımlarının ülkemize çekilmesine dönük projeler geliştirilecektir.	Ekonomi Bakanlığı (S) Yatırım, Destek ve Tanıtım Ajansı STK'lar	2013- 2014	Makine sektöründe en fazla açık verdiğimiz ürünlerin başında soğutucularda (buzdolabı, klima ve otomotiv) kullanılan ara malı niteliğindeki kompresörler gelmektedir. Dünyanın en büyük buzdolabı ihracatçıları ve dolayısıyla en büyük kompresör tüketicileri arasında yer alan ülkemize, küresel ölçekteki kompresör üreticilerinin yatırımlarının çekilebilmesi önemlidir. Bu yatırımların çekilmesine dönük faaliyetler Yatay Eylem Planı, Eylem 1.2 çerçevesinde iş planına bağlanacak, yatırım(lar) stratejik yatırım kriterlerini taşıması halinde Yatay Eylem Planı, Eylem-1.1'den yararlandırılacaktır.
3.2	Araç motorlarındaki pompaların imalatına dönük küresel yatırımların ülkemize çekilmesi yönünde projeler geliştirilecektir.	Ekonomi Bakanlığı (S) Yatırım, Destek ve Tanıtım Ajansı STK'lar	2013- 2014	Araç motorlarında çok yüksek açık veren ülkemizde, en önemli girdiler arasında yer alan ve doğrudan motorun performansını belirleyen enjeksiyon pompalarının yerleşmesi motor imalatındaki artışı da doğrudan destekleyecektir. Bu sayede, Otomotiv Sektörü Eylem Planında yer alan Eylem 1.1 'de belirtilen hedeflerin gerçekleşmesine katkı sağlanacaktır. Bu yatırımların çekilmesine dönük faaliyetler Yatay Eylem Planı, Eylem 1.2 çerçevesinde iş planına bağlanacak, yatırım(lar) stratejik yatırım kriterlerini taşıması halinde Yatay Eylem Planı, Eylem-1.1'den yararlandırılacaktır.

3.3	Servo valf ve servo motorda küresel imalatçıların yatırımlarının ülkemize çekilmesine dönük projeler geliştirilecektir.	Ekonomi Bakanlığı (S) Yatırım, Destek ve Tanıtım Ajansı STK'lar	2013-2014 Makine sektöründe önemli oranda açık verilen metal işleme merkezleri başta olmak üzere, servo valf belirli alanlarda ana girdiler arasında yer almaktadır. Servo valfin ülkemizde üretimi bulunmamaktadır. Dünya çapında rekabetçi üretim yapısına sahip olmayı gerektiren bu alanda; yurtdışında üretime yönelik yatırım yapılmamasının nedeni teknoloji yetersizliği ve/veya ölçek sorunudur. Türkiye’de servo motor üretimi de yetersiz düzeydedir. Bu iki grup girdide, küresel ölçekteki üreticilerinin yatırımlarının çekilmesi, sınırlı düzeydeki dikey işleme merkezleri ile ülkemizde üretimi hiç bulunmayan yatay işleme merkezlerinin üretim potansiyeline önemli katkı sağlayacaktır. Niteliklerindeki farklılık nedeniyle iki ürün için yatırımların çekilmesine dönük faaliyetler Yatay Eylem Planı, Eylem 1.2 çerçevesinde iş planına bağlanacak, yatırım(lar) stratejik yatırım kriterlerini taşıması halinde Yatay Eylem Planı, Eylem-1.1’den yararlandırılacaktır.
3.4	İş makineleri motor ve valflerinin imalatına dönük küresel yatırımların ülkemize çekilmesi yönünde projeler geliştirilecektir.	Ekonomi Bakanlığı (S) Yatırım, Destek ve Tanıtım Ajansı STK'lar	2013-2014 Makine sektöründe en fazla açık verilen ürün grubu iş makinalarıdır. İş makinalarının ana bileşenleri arasındaki motor ve valflerin ülkemizde imalatı bulunmamaktadır. Bu girdilerin yerleştirilmesi iş makinaları üretimine katkı sağlayacaktır. Bu yatırımların çekilmesine dönük faaliyetler Yatay Eylem Planı, Eylem 1.2 çerçevesinde iş planına bağlanacak, yatırım(lar) stratejik yatırım kriterlerini taşıması halinde Yatay Eylem Planı, Eylem-1.1’den yararlandırılacaktır.

3.5	Rulmanda üretim kapasitesi ve ürün çeşitliliğinin artırılmasına dönük yatırımlarının hayata geçirilmesi sağlanacaktır.	Ekonomi Bakanlığı (S) Yatırım, Destek ve Tanıtım Ajansı STK'lar	2013-2014 Ülkemizde önemli düzeyde rulman üretimi bulunmaktadır. Bununla birlikte bazı tür ve ebatlardaki rulman üretiminin yeterli seviyede olmaması, makine sektörü için son derece stratejik olan bu girdide büyük arz açığına yol açabilmektedir. Başta konik makaralı rulman ve belirli ebatlardaki bilyeli rulman olmak üzere, ülkemizde bu alandaki üretimin ve çeşitliliğin artırılması önem arz etmektedir. Bu yatırımların çekilmesine dönük faaliyetler Yatay Eylem Planı, Eylem 1.2 çerçevesinde iş planına bağlanacak, yatırım(lar) stratejik yatırım kriterlerini taşıması halinde Yatay Eylem Planı, Eylem-1.1'den yararlandırılacaktır.
-----	--	---	--

GİTES KİMYA EYLEM PLANI

HEDEF -1 PETROKİMYA SEKTÖRÜNDE YATIRIM İHTİYACININ KARŞILANMASI

EYLEM	SORUMLU/İLGİLİ KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA	
1.1	Yeni rafineri ve petrokimya entegre yatırımlarının hayata geçirilmesi desteklenecektir.	Ekonomi Bakanlığı (S) Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Kalkınma Bakanlığı Maliye Bakanlığı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı Yatırım, Destek ve Tanıtım Ajansı EPDK	2013-2015	Petrokimya tesislerinin rafineri entegrasyonu, hem tedarik güvenliği hem de maliyette etkinlik açısından önemlidir. Bu çerçevede, gerçekleştirilecek entegre yatırım(lar), stratejik yatırım kriterlerini taşıması halinde Yatay Eylem Planı, Eylem-1.1'den yararlandırılacak, yatırımların çekilmesine dönük faaliyetler ise Yatay Eylem Planı, Eylem 1.2 çerçevesinde iş planına bağlanacaktır.
1.2	Tüketimin yoğunlaştığı bölgeler öncelikli olmak üzere ülkemizde ihtiyaç duyulan ürünlerin üretimine dönük yatırım fizibiliteleri çıkarılacaktır.	Ekonomi Bakanlığı (S) Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Bakanlığı Maliye Bakanlığı TOBB Kimya Sektör Meclisi (S) STK'lar	2013	Kullanım alanlarının yoğunluğuna göre polivinil klorür (PVC) ve polietilen (PE), polipropilen (PP) ve polietilen tereftalat (PET), LAB, süper emici polimer, akrilonitril, polistren, vb. petrokimya yatırımlarının gerçekleştirilmesi amacıyla fizibilite çalışmaları yapılacak, stratejik yatırım kriterlerini taşıması halinde Yatay Eylem Planı, Eylem-1.1'den yararlandırılacaktır.

HEDEF -2 HAMMADDE OLARAK KULLANILAN PETROL VE DOĞALGAZ ÜRÜNLERİNDE MALİYETLERİN DÜŞÜRÜLMESİ VE TEDARİĞİN KOLAYLAŞTIRILMASI

EYLEM	SORUMLU/İLGİLİ KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA	
2.1	Hammadde olarak kullanılan petrol ve doğalgaz ürünlerinin yakıt olarak kabul edilmesiyle ortaya çıkan ve tedarikte etkinliği, maliyeti olumsuz yönde etkileyen hususların giderilmesine dönük bir yöntem geliştirilecektir.	Ekonomi Bakanlığı (S) Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Maliye Bakanlığı Enerji Piyasası Denetleme Kurulu TÜİK STK'lar	2013-2014	LPG ve doğalgazı hammadde olarak kullanan sektör açısından bu ürünlerin akaryakıt olarak kabul edilmesi tedarik ve maliyeti olumsuz yönde etkilemektedir. Mevzuatta gerekli düzenlemeler yapılarak kullanıcı firmalar ile sınırlı kalmak üzere bu ürünlerin tedarikinde etkinlik ve verimliliğin sağlanması önem arz etmektedir.

HEDEF -3 PLASTİK SEKTÖRÜ HAMMADDELERİNDE STANDARTLARIN GELİŞTİRİLMESİ VE DAHA ETKİN UYGULANMASI

EYLEM		SORUMLU/İLGİLİ KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA
3.1	Plastik hammaddelerde standartların geliştirilmesi ve denetiminin artırılması sağlanacaktır.	Ekonomi Bakanlığı (S) Türk Standartları Enstitüsü Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	2013-2015	Pek çok sektöre girdi sağlayan plastik sektörünün hammaddelerinde iç piyasada standartların geliştirilmesi önem arz etmektedir. Diğer taraftan, insan sağlığı ve güvenliği veya çevre gibi kamu yararlarının korunması amacıyla teknik düzenlemeler hazırlanarak zorunlu uygulamaya konulmalı, ihtiyari standartlar yoluyla da üretim ve ticarete bu temel gereklere uyumda yol gösterilmelidir.
3.2	Kalsiyum karbonatların kullanımı için standartlar belirlenecektir.	Türk Standartları Enstitüsü (S) Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Ekonomi Bakanlığı STK'lar	2013-2014	Ülkemizde bol miktarda bulunan ve plastik ürünlerde belli oranda girdi olarak kullanılabilen kalsiyum karbonatlar için plastik ürünlerinde standartların geliştirilmesi nihai ürün kalitesi ve yurtiçi kaynakların etkin kullanılabilmesi açısından önemlidir.

HEDEF -4 KAUÇUK SEKTÖRÜ HAMMADDE TEDARİKİNDE ETKİNLİĞİN SAĞLANMASI, DIŞA BAĞIMLILIĞIN AZALTILMASI

EYLEM		SORUMLU/İLGİLİ KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA
4.1	Kauçuk hammaddesinde maliyette etkinlik sağlamaya dönük toplu alımı özendirecek mekanizmalar geliştirilecektir.	Ekonomi Bakanlığı (S) Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Bakanlığı Maliye Bakanlığı Kauçuk Derneği	2013-2014	Kauçuk hammaddelerin toplu alım yoluyla tedarik edilmesi imkânlarının değerlendirilmesi amacıyla geleceğe dönük ihtiyaçların belirlenmesi için yapılacak çalışmanın sonuçlarına göre, üretimlerinde benzer özelliklerde doğal ve sentetik kauçuk kullanan firmaların toplu alım imkânlarını özendirecek mekanizmalar geliştirilecektir.

4.2	Türkiye’de sentetik kauçuk ve karbon siyahı üretim tesisi kurulması özendirilecektir.	Ekonomi Bakanlığı (S) Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı Kalkınma Bakanlığı Kauçuk Derneği	2013-2014	Sektör için büyük önem taşıyan sentetik kauçuk ve karbon siyahının üretimine dönük yapılacak yatırımlar, stratejik yatırım kriterlerini taşıması halinde Yatay Eylem Planı, Eylem-1.1’den yararlandırılacak, yatırımların çekilmesine dönük faaliyetler ise Eylem 1.2 çerçevesinde iş planına bağlanacaktır.
4.3	Doğal kauçuk üretimine dönük yurt dışı yatırımların fizibilite etüdü çıkarılacaktır.	Ekonomi Bakanlığı (S) Kalkınma Bakanlığı Kauçuk Derneği (S)	2013	Yurt dışı tedarik yatırımı yapılması, fiyat spekülasyonlarının önüne geçilmesi, kauçuğun daha uygun fiyatlardan tedarik edilebilmesi ve tedarik güvenliğinin sağlanması açısından önemlidir. Yapılacak fizibilite çalışmasının sonuçlarına göre, bu alandaki olası yatırım(lar) Yatay Eylem Planı, Eylem 1.3 çerçevesinde desteklenebilecektir.

HEDEF -5 İLAÇ ve ECZACILIK SEKTÖRÜ GİRDİ TEDARİKİNDE ETKİNLİK ve VERİMLİLİĞİN ARTIRILMASI

EYLEM		SORUMLU/İLGİLİ KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA
5.1	Etken madde üretimine dönük Ar-Ge faaliyetleri Yatay Eylem Planı, Hedef-6 çerçevesinde desteklenecektir.	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (S) Ekonomi Bakanlığı Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Sağlık Bakanlığı TÜBİTAK KOSGEB TTGV	2013-2014	Ar-Ge faaliyetlerini artırmasını teminen mevcut destek mekanizmaları bu alana yoğunlaştırılacaktır.
5.2	Etken madde üretimine dönük bir fizibilite çalışması yapılacak ve bu çalışmanın sonucuna göre yurt içi veya yurt dışı yatırımlar özendirilecektir.	Ekonomi Bakanlığı (S) Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Sağlık Bakanlığı Hazine Müsteşarlığı Eximbank İlaç Endüstrisi İşverenleri Sendikası	2013-2014	Genel olarak etken madde üretimi konusunda Çin ve Hindistan ile maliyet açısından rekabet etmekte güçlükler yaşanmaktadır. Bu alanda rekabeti belirleyen temel unsurların değerlendirilerek ülkemiz ve çevresinin uzun vadeli ihtiyaçları dikkate alınarak bir fizibilite çalışması yapılmalıdır. Bu çalışmanın sonucu ortaya çıkacak ihtiyaca bağlı olarak, yurt içi veya yurt dışı yatırımlar Yatay Eylem Planı, Hedef-1

çerçevesinde desteklenebilecektir.

HEDEF -6 GÜBRE SEKTÖRÜNDE İHTİYAÇ DUYULAN YATIRIMLARIN GERÇEKLEŞMESİ

EYLEM	SORUMLU/İLGİLİ KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA	
6.1	Gübre nin temel girdilerinin üretimine dönük bir fizibilite çalışması yapılacak ve çalışma sonuçlarına göre gerekli görülen girdilerde yurt dışı yatırımlar özendirilecektir.	Ekonomi Bakanlığı (S) Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Kalkınma Bakanlığı Hazine Müsteşarlığı Eximbank TOBB Kimya Sektör Meclisi (S)	2013-2014	Temel girdilerde yatırım yapılması tedarik güvenliğinin sağlanması açısından önemlidir. Başta doğal gaz ve fosfat kayası olmak üzere, temel hammaddelere sahip ülkelerde, yurtiçi gübre üretiminde kullanılmak amacıyla yapılacak girdi üretimine dönük yurt dışı yatırımlar Yatay Eylem Planı, Eylem 1.3 çerçevesinde desteklenebilecektir.
6.2	Arz açığı bulunan gübre çeşitlerinin üretiminin artırılması özendirilecektir.	Ekonomi Bakanlığı (S) Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Kalkınma Bakanlığı STK'lar	2013-2014	Eylemin hayata geçirilmesinde, sürdürülebilir rekabet gücünün temini açısından Eylem 6.1'in öncelikli olarak hayata geçirilmesi önem taşımaktadır. Öte yandan, hayvansal organik gübre üretim artışının özendirilmesi de eylem kapsamında değerlendirilecektir.

HEDEF -7 BOYA SEKTÖRÜNÜN HAMMADEDE DİŞA BAĞIMLILIĞININ AZALTILMASI

EYLEM	SORUMLU/İLGİLİ KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA	
7.1	Titanyum dioksit hammaddesinin ülkemizde üretimine dönük bir fizibilite çalışması yapılacaktır.	Ekonomi Bakanlığı (S) Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (MİGEM) Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı MTA BOSAD Türkiye Kimya Sanayicileri Derneği TOBB Kimya Sektör Meclisi (S)	2013-2014	Boyacılık sektörünün önemli bir girdisi olan Titanyum dioksit'te ithalat bağımlılığı üretimde etkinliği azaltan bir unsur olarak ortaya çıkmaktadır. Söz konusu hammaddenin üretiminde kullanılan rutil ve ilmenitin yurtiçi rezervinin belirlenmesine dönük gerekli arama çalışmaları ayrıca yürütülecektir. Bu alandaki yatırımlar stratejik yatırım kriterlerini taşıması halinde Yatay Eylem Planı, Eylem-1.1'den yararlandırılacak, yatırımların çekilmesine dönük faaliyetler ise Eylem 1.2 çerçevesinde iş planına bağlanacaktır.

7.2	Demir oksit pigmenti üretimine dönük yatırımlar özendirilecektir.	Ekonomi Bakanlığı (S) BOSAD	2013-2014	Ülkemizde demir oksit pigmentlerin üretimi için yeterli hammadde kaynağı bulunmaktadır. Bu kapsamda yapılacak yatırımlar, stratejik yatırım kriterlerini taşıması halinde Yatay Eylem Planı, Eylem-1.1'den yararlandırılacaktır.
-----	---	--------------------------------	-----------	--

HEDEF -8 KOZMETİK VE TEMİZLİK ÜRÜNLERİ GİRDİ TEDARİĞİNDE ETKİNLİK ve VERİMLİLİĞİN ARTIRILMASI

EYLEM		SORUMLU/İLGİLİ KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA
-------	--	------------------------	------	----------

8.1	Palm yağı üretimine dönük yurt dışı yatırımların fizibilite etüdü çıkarılacaktır.	Ekonomi Bakanlığı (S) İMMİB Kozmetik ve Temizlik Ürünleri Sanayicileri Derneği TOBB Kozmetik ve Temizlik Ürünleri Sanayi Meclisi (S) Türkiye Kimya Sanayicileri Derneği	2013	Yurt dışı tedarik yatırımı yapılması, fiyat spekülasyonlarının önüne geçilmesi ve tedarik güvenliğinin sağlanması açısından önemlidir. Fizibilite raporu sonuçlarına göre gerçekleştirilecek olası yatırım(lar), Yatay Eylem Planı, Eylem 1.3 çerçevesinde desteklenebilecektir.
-----	---	---	------	--

8.2	Türkiye'de oleo-kimya üretim kapasitesinin artırılmasına ilişkin fizibilite çalışması yapılacaktır.	Ekonomi Bakanlığı (S) Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı İMMİB Kozmetik ve Temizlik Ürünleri Sanayicileri Derneği (S) TOBB Kozmetik ve Temizlik Ürünleri Sanayi Meclisi Türkiye Kimya Sanayicileri Derneği	2013	Türkiye'de oleo-kimya üretiminin artırılmasını teminen, bölge seçimi, altyapı, hammadde ve enerji tedariği gibi açılardan gereken araştırmaların yapılması, eksikliklerin tespit edilmesi ve giderilmesi için çalışmalar yürütülecek, yapılacak fizibilite sonuçlarına göre muhtemel yatırım(lar) stratejik yatırım kriterlerini taşıması halinde Yatay Eylem Planı, Eylem-1.1'den yararlandırılacaktır.
-----	---	---	------	--

HEDEF -9 YERLİ VE ALTERNATİF KAYNAKLARIN KULLANIMI İLE KATMA DEĞERİ YÜKSEK ÜRÜNLERİN ÜRETİMİNİN ARTIRILMASI

EYLEM		SORUMLU/İLGİLİ KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA
9.1	Ülkemizde zengin kaynakların bulunduğu girdiler ile alternatif kaynaklardan kimyasal ürünlerin üretimi ve kullanımının artırılması özendirilecektir.	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (S) Ekonomi Bakanlığı Kalkınma Bakanlığı İKMİB TOBB Kimya Sektör Meclisi TÜBİTAK	2013-2014	Hangi alanlarda potansiyel bulunduğu tespitini müteakip, sektör içi ve sektörler arası rekabet öncesi işbirliği projeleri geliştirilecek; Ar-Ge faaliyetleri Yatay Eylem Planı, Eylem 6.2 çerçevesinde desteklenebilecektir. Diğer taraftan, önemli oranda ithalat bağımlılığını giderici etki yaratacak yerli ve alternatif kaynaklardan kimyasallar üretimine dönük yatırımları özendirici mekanizmalar geliştirilecektir.
9.2	Türkiye’de hassas kimyasallar (fine chemicals) ve ileri kompozit üretimi desteklenecektir.	Ekonomi Bakanlığı (S) Sağlık Bakanlığı Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı İKMİB KTSD TOBB Kimya Sektör Meclisi TOBB Kozmetik ve Temizlik Ürünleri Sanayi Meclisi	2013-2014	Ülkemiz üretim kabiliyetlerinin geliştirilmesi amacıyla, katma değeri yüksek ve yoğun Ar-Ge içeren hassas kimyasallar ve ileri kompozitler alanında yatırımlar stratejik yatırım kriterlerini taşıması halinde Yatay Eylem Planı, Eylem-1.1’den yararlandırılacak, bu alana dönük Ar-Ge faaliyetleri Yatay Eylem Planı, Eylem 6.2 çerçevesinde desteklenebilecek, yatırımların çekilmesine dönük faaliyetler ise Yatay Eylem Planı, Eylem 1.2 çerçevesinde iş planına bağlanacaktır.

GİTES TEKSTİL VE DERİ EYLEM PLANI

HEDEF -1 PAMUĞA İLİŞKİN POLİTİKALARDA ETKİNLİĞİN ARTIRILMASI

EYLEM

SORUMLU/İLGİLİ KURULUŞ

SÜRE

AÇIKLAMA

1.1

Pamuk Arama Konferansı sonucunda belirlenen “Pamuk Eylem Planları” hayata geçirilecektir.

Ekonomi Bakanlığı (S)
Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
Gümrük ve Ticaret Bakanlığı
Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
Kalkınma Bakanlığı
Orman ve Su İşleri Bakanlığı
TÜİK
Ulusal Pamuk Konseyi
Ziraat Odaları
Ticaret Borsaları
Tarım Satış Kooperatifleri Birlikleri
Üniversiteler

2013-
2015

Pamuk endüstriyel bir bitki olması nedeniyle, girdi olduğu sektörler ve yarattığı istihdam ile sosyal ve ekonomik açıdan tarım ekonomisi içerisinde ayrıcalıklı ve özel bir konuma sahip bulunmaktadır. Ülkemizin tekstil ve konfeksiyon sektöründeki üretiminin %65’inin ihraç edildiği; ihraç edilen ürünlerin %80’inin pamuklu ürünler olduğu göz önüne alındığında pamuğun ülkemiz için önemi daha iyi anlaşılmaktadır. Bu itibarla, tekstil ve konfeksiyon sektörleri tedarik zincirinde önemli bir yere sahip olan pamukta, daha fazla katma değer Türkiye’de bırakılması, ithalat bağımlılığının azaltılması, tedarik sürekliliği ve güvenliği ile anılan sektörlerde ihracatta sürdürülebilir küresel rekabet gücü artışının sağlanması büyük önem arz etmektedir.

Bu eylem maddesi çerçevesinde Ekonomi Bakanlığı’nca 14–15 Ocak 2012 tarihlerinde bir “Pamuk Arama Konferansı” gerçekleştirilmiş olup, Konferans sonucunda belirlenen taslak eylem planları ilgili kurum ve kuruluşların görüş ve değerlendirmelerine sunulmuştur.

EYLEM		SORUMLU/İLGİLİ KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA
1.2	Pamuk destekleme mekanizmasının etkinliğini artıracak çalışmalar yapılacaktır.	Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı (S) Ekonomi Bakanlığı Ulusal Pamuk Konseyi	2013- 2014	<p>Pamuğa verilen desteklerde ülkemiz dünya ortalamalarının üzerindedir. Ancak, üretim maliyetlerinin yüksekliği verilen desteklerin avantajlarını azaltmaktadır. Bu eylem maddesi ile, üretim maliyetleri ve rakip ürünlerin fiyatları da göz önüne alınarak primlerin tespitine yönelik olarak Tarımsal Destekleme ve Yönlendirme Kuruluna önerilerde bulunulması hedeflenmektedir. Öte yandan, prim miktarının ekim başlamadan önce belirlenmesi ve bir önceki sezona ait prim ödemelerinin ve diğer desteklerin müteakip sezon ekim dönemi başlamadan ödenmesi önem arz etmektedir. Ayrıca, pamuk üretiminde harcanan mazot ve gübre miktarı, desteklenen mazot ve gübre miktarından fazla olduğu için, destekleme primi belirlenirken cari mazot ve gübre fiyatlarının da gözetilmesi ve destekleme primlerinin enflasyon oranları da dikkate alınarak belirlenmesi pamuk üretim artışında sürdürülebilirliğin sağlanması açısından önem arz etmektedir.</p> <p>Ayrıca, pamuğa verilen desteklerin aynı kaldığı dönemde üretim miktarında yaşanan değişim, destekler ile üretim arasındaki korelasyonun mahiyetinin sorgulanmasına yol açmakta olup, üretimin fiyat esnekliğini azaltacak karşıt devirli ödemeler sistemi kurulması önem arz etmektedir. Kurulması amaçlanan bu yeni sistem ile pamuk üretim miktarı üzerinde fiyat gibi dışsal faktörlerin etkisini azaltacak bir karşıt devirli ödeme sistematığının kurulması amaçlanmaktadır. Bahse konu sistem, fiyat dalgalanmasına karşı korunma vazifesi görmekte olup, mevcut destekleme</p>

				primlerinin bir alternatifi olmayıp tamamlayıcı konumundadır. Diğer taraftan, söz konusu sistemin işleyiş mekanizması; gelecek pamuk sezonu için hedef fiyatlar belirlendikten sonra, sezon sonunda gerçekleşen uluslararası fiyatlar ile hedef fiyatın karşılaştırılması ve hedef fiyatın altında kalan miktarın üreticiye prim olarak ödenmesi şekilde işleyecektir. Yapılacak çalışmalar sonucunda, anılan sistemin kurulmasının fayda/maliyet analizi yapılarak ülke ekonomisini temel alan bir karar verilmesi hedeflenmektedir.
1.3	Yerli pamuk tohum projelerine ağırlık verilerek araştırma merkezleri desteklenecektir.	Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı (S) Ekonomi Bakanlığı TÜBİTAK YÖK-Üniversiteler	2013-2014	Ülkemizin hâlihazırda dünya pamuk verimliliğindeki yüksek sıralamasının önümüzdeki yıllarda yerli tohum geliştirilmemesi halinde düşmesi muhtemeldir. Bu çerçevede, ulusal tohum çeşitleri üreten şirketlerin/ kamu kuruluşlarının ortaklaşa veya ayrı yürüteceği pamuk çeşidi geliştirme çalışmalarının daha etkin desteklenmesi amaçlanmaktadır.
HEDEF -2	YÜKSEK KATMA DEĞERLİ MAMULLERE YÖNELİK YATIRIMLARIN ARTIRILMASI			
	EYLEM	SORUMLU/İLGİLİ KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA
2.1	Pamuk ipliği ve teknik tekstillerde yüksek katma değerli ürün üretim teknolojilerine yönelik yatırımlar desteklenecektir.	Ekonomi Bakanlığı (S) Kalkınma Bakanlığı Maliye Bakanlığı	2013-2014	Ülkemizde değişen moda eğilimlerine bağlı bazı ipliklerin üretimi yoktur veya çok sınırlıdır. Bu ipliklere örnek olarak ring sistemi ile üretilen siro iplik, nopeli iplik verilebilir. Bu çerçevede, pamuk ipliği üretiminde kompakt, siro, airjet gibi yeni teknoloji içeren yatırımlar da önemlidir. Ayrıca, yüksek katma değerli ve genişleyen bir pazara sahip olan teknik tekstillerde yapılacak yatırımlar önem arz etmektedir. Bu itibarla, yüksek katma değerli ürünlerin üretimi pamuktan mamul ürünler ihracatımızda birim fiyatlarda yüksek oranlı artışı temin edecektir. Bu kapsamda, bahse konu alanda yapılacak yatırımlar, stratejik yatırım kriterlerini

taşıması halinde Yatay Eylem Planı, Eylem-1.1'den yararlandırılacaktır. Ayrıca, Ar-Ge faaliyetleri Yatay Eylem Planı, Eylem 6.2 çerçevesinde desteklenebilecektir.

HEDEF -3

SEKTÖRÜN ÜR-GE FAALİYETLERİNİN DESTEKLENMESİ

EYLEM

SORUMLU/İLGİLİ KURULUŞ

SÜRE

AÇIKLAMA

3.1

Tekstil ve deri sektöründeki Ür-Ge faaliyetlerinin desteklenmesi sağlanacaktır.

Ekonomi Bakanlığı (S)
TTGV
TİM
İhracatçı Birlikleri

2013-
2014

Gelişmiş ülkelerde tekstil ve deri sektörlerinde; geleneksel korunma ve örtünme amacından ziyade; teknik tekstillere, akıllı tekstillere ve yeni deriden mamul ürünlere önem verildiği için bu ülkeler hala dünyanın en önde gelen tekstil ve deri üreticileri arasında yer almaktadır. Ancak, ülkemizde bu alanda yapılan yatırımlar istenilen seviyede değildir. Hal böyle iken, 2 sektörün büyük bölümünün KOBİ niteliğindeki işletmelerden oluşması hasebiyle, Ür-Ge ve ürünlerin ticarileştirilmesi desteğinin sağlanması amaçlanmaktadır.

HEDEF -4

ÜLKEMİZDEKİ HAYVAN VARLIĞININ ve HAYVANCILIK POLİTİKALARININ ETKİNLİĞİNİN ARTIRILMASI

EYLEM

SORUMLU/İLGİLİ KURULUŞ

SÜRE

AÇIKLAMA

4.1

Entegre hayvancılık tesislerine verilen yatırım desteklerine ilişkin farkındalığın artırılması sağlanacaktır.

Grıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı (S)
Ekonomi Bakanlığı
Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı
İlgili Kalkınma Ajansı
Hayvancılık Kooperatifleri Merkez Birliği
Köy Kalkınma ve Diğer Amaçlı
Kooperatifler Merkez Birliği
Orman Kooperatifleri Merkez Birliği

2013-
2014

Ülkemizde deri sektöründe faaliyet gösteren firmalar, yurtiçindeki hayvan varlığının yetersizliği nedeniyle, küçükbaş ve büyükbaş hayvanda sırasıyla %60 ve %70 oranında ithalatla deri tedarikini sağlamaktadır. Eylem kapsamında entegre hayvancılık tesislerine verilen destekler konusunda üreticilerin bilgilendirilmesi ve özendirilmesi hedeflenmektedir.

4.2	Kaliteli ham deri üretimi için hayvan ıslahı amaçlı uygulamalar etkinleştirilecektir.	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı (S) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliği Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği	2013- 2014	Hayvan ırkının iyileştirilmesine yönelik çalışmaların yapılması sektörün rekabetçiliği açısından önem arz etmektedir. Bu eylem maddesi ile ülkemizdeki hayvan varlığı yapısı dikkate alınarak kaliteli deri ıslahının sağlanması suretiyle firmaların hammadde talebini yurtiçinden temin etmesi amaçlanmaktadır.
4.3	Deride tedarik, kesim ve işleme süreçlerindeki aksaklıklar giderilerek kaliteli deri arzı sağlanacaktır.	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı (S) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler	2013- 2014	24/12/2011 tarih ve 28152 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “İnsan Tüketimi Amacıyla Kullanılmayan Hayvansal Yan Ürünler Yönetmeliği”nde hayvansal ürün ve bunların türev ürünlerinin işlem gördükleri işletmeler tanımlanmış olmakla birlikte, derilerin fire verilmeden üretime hazır hale getirilmesi, kesimlerin uygun koşullarda ve ehil kişilerce yapılması hususlarının da revize edilmesinde fayda görülmektedir. Ayrıca, derilerin elde edilmesi, taşınması ve korunmasına ilişkin düzenlemede belirtilen standartlar paralelinde derilerin işleme tabi tutulabilmesi amacıyla gerekli mevzuatta yaptırımların gözden geçirilmesi ve mezbahalarda ham deri tedarik ve çıkış sürecinin denetim altında tutulması gerekmektedir. Bu eylem maddesi ile ham derinin elde edilmesi aşamasında ortaya çıkan firenin azaltılması ve ilgili mevzuat hükümleri gereğince derilerin işleme tabi tutulabilmesini teminen cezai yaptırımların caydırıcı hale getirilmesi hedeflenmektedir.

GİTES TARIM SEKTÖRÜ EYLEM PLANI

HEDEF -1

BÖLGESEL KALKINMA PLANLARININ HAYATA GEÇİRİLMESİ

EYLEM

SORUMLU/İLGİLİ KURULUŞ

SÜRE

AÇIKLAMA

1.1

GAP, DAP ve KOP projelerinin bir an önce hayata geçirilmesi amacıyla yürütülen faaliyetler hızlandırılacaktır.

Kalkınma Bakanlığı (S)
Orman ve Su İşleri Bakanlığı
Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

2013-
2014

Bölgesel kalkınma projelerinin tamamlanması sonucunda yaşanacak üretim artışları, ülkemize ithal edilen ancak iklim ve coğrafi özellikler itibarıyla üretim artışı sağlanabilecek ürün deseninin ön plana çıkarılması sayesinde ithal bağımlılığının azaltılmasına ve genel olarak arz güvenliğinin sağlanmasına katkıda bulunacaktır. Türkiye'nin bölgesel kalkınmaya yönelik en büyük yatırımı olarak tanımlanan GAP'ın sulama projeleri tamamlandığında ortaya çıkacak yüksek tarım ve sanayi potansiyeli ile bölgede ekonomik hâsıla 4,5 kat artacak, yaklaşık 3,8 milyon kişiye istihdam olanağı sağlanacaktır. Bahse konu eylemin hayata geçmesiyle birlikte, diğer tarımsal ürünlerin üretiminde yaşanacak olan artışlara paralel olarak, Hedef 3'te amaçlanan soya fasulyesi üretiminin artırılabilmesi için gerekli olan sulanabilir arazi gereksinimi de karşılanacak ve böylece alternatif ürünlerin üretim alanlarında daralma yaşanmasına meydan verilmeyecektir.

HEDEF -2

SOYA FASULYESİ ÜRETİMİNİN ARTIRILMASI

EYLEM

SORUMLU/İLGİLİ KURULUŞ

SÜRE

AÇIKLAMA

2.1

Dünya piyasa fiyatları da dikkate alınarak soya fasulyesinin alımı ve depolanarak yeniden satılmasını sağlayacak bir mekanizma kurulacaktır.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı (S)
Gümrük ve Ticaret Bakanlığı
Hazine Müsteşarlığı

2013-
2014

Soya fasulyesi üretiminin alternatif ürünlere kıyasla daha cazip olmasına karşın ülkemizdeki üretiminin arzu edilen seviyelere yükseltilememesinin nedenlerinin başında ürünün stoklanması ile ilgili sorunlar gelmektedir. Soya fasulyesinin alımı ve depolanma imkânı yaratılması ile pazarlanmasının önündeki belirsizlikler ortadan kaldırılarak çiftçilerin söz konusu ürünün üretimine yönelmesi sağlanmalıdır.

2.2

Çiftçilerimiz eğitim ve yayım faaliyetleri yoluyla soya fasulyesi üretimi konusunda bilgilendirileceklerdir.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı (S)
Tarım Satış Kooperatifleri Birlikleri

2013-
2014

Soya fasulyesi üretiminin alternatif ürünlere kıyasla daha cazip olmasına karşın çiftçilerimizin bu konudaki bilgi eksikliğine de bağlı olarak soya fasulyesi üretimi arzu edilen seviyelere ulaşamamaktadır. Hedef kapsamında, soya fasulyesi üretiminin hangi alanlarda ve nasıl yapılacağı ile ilgili çiftçilerimiz bilgilendirilmelidir.

2.3

Ticaret politikası araçları kullanılarak piyasada istikrarlı bir fiyat politikası desteklenecektir.

Ekonomi Bakanlığı (S)
Gümrük ve Ticaret Bakanlığı
Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

2013-
2014

Dünya fiyatlarının düşmesi halinde üreticinin zarar etmesine ve stok artışına meydan verilmemesi amacıyla gümrük vergisi veya tarife kontenjanı gibi araçlarla piyasalara müdahale edilmesi hedeflenmektedir.

EYLEM		SORUMLU/İLGİLİ KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA
3.1	Küçükbaş hayvan başına verilen destek artırılarak sığır yetiştiriciliği üzerindeki baskı azaltılacaktır.	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı (S) Ekonomi Bakanlığı	2013-2014	Ülkemizde mevcut iklim ve mera şartlarında en ucuz et üretimi küçükbaş hayvanla sağlanabilmekte olup, hâlihazırda damızlık anaç koyun ve keçi için 15 TL/baş destek verilmektedir. Söz konusu desteğin artırılması yerli canlı hayvan ve et arzının artırılmasına katkı sağlayacaktır. Desteklemelerde prensip; birim hayvan başına olmayıp, üretim-verim artışına göre yapılmasıdır. Bu kapsamda küçükbaş hayvan yetiştiriciliği damızlık ve ticari işletmeler diye iki farklı kategoride değerlendirilmelidir. Bu amaçla özellikle damızlık işletmeler için desteklemeler; verim kaydı alınan anaç ve yavru başına ve ticari işletmelerin desteklenmesi ise; kesime sevk edilen erkek yavrular için karkas et desteği ve yetiştirilmeye alınan dişi yavruların sayısı dikkate alınarak yapılmalıdır. Bu şekilde yapılacak desteklemeler ile verim artışı sağlanacak, damızlık koç/teke üretimi özendirilecek, erken kuzu kesimleri önlenecek ve bunun sonucunda kademeli olarak verim artışları gerçekleştirilecektir. Ayrıca genetik ıslahın etkin hale getirilmesi mümkün olacaktır.

3.2	Et arzının yetersiz olmasından dolayı et verim özellikleri fazla olan etçi ırkların geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması sağlanacaktır.	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı (S)	2013-2014	2010 yılında canlı hayvan sayısında yaşanan düşüşe bağlı olarak iç piyasada et arzının daralması sonucu yükselen kırmızı et fiyatlarının yükselmesi nedeniyle, halkımızın beslenmesinde önemli bir yeri bulunan kırmızı et ihtiyacının karşılanabilmesi amacıyla canlı hayvan ve et ithalatına başvurulmuş olup, son 2 yıl içerisinde 2,2 milyar dolarlık canlı hayvan ve et ithalatı gerçekleştirilmiştir. Söz konusu ithalat miktarının azaltılmasının yanı sıra iç piyasada kırmızı et fiyatlarında istikrarın sağlanabilmesi ve et ihtiyacının yerli üretimle karşılanması amacıyla et verim özellikleri fazla olan etçi ırkların geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması sağlanmalıdır.
-----	---	--	-----------	---

HEDEF -4 YAĞLI TOHUM KIRMA TESİSLERİNİN MODERNİZASYONU

EYLEM	SORUMLU/İLGİLİ KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA	
4.1	Ayçiçeği tohumunun kabuğunun ayrılarak kırılmasının sağlanması ve böylece yüksek proteinli küspe elde edilmesine yönelik kırma tesislerinin modernizasyonunu sağlanacaktır.	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı (S) Ekonomi Bakanlığı Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Tarım Satış Kooperatifleri Birlikleri	2013-2014	Yem sektöründe daha yüksek protein içermesinden dolayı ithal küspeler daha çok tercih edilmektedir. Ülkemizdeki mevcut ayçiçeği kırma tesislerinde ayçiçeği tohumunun kabuğunun ayrılmadan kırılması sonucunda düşük proteinli küspe üretimi yapılmakta ve daha düşük fiyattan pazarlanabilmektedir. Belirlenen hedef ile ithal edilen yüksek proteinli küspelerin yerli küspe ile ikame edilmesi amaçlanmakta olup, daha yüksek proteinli ayçiçeği küspesi üretimi ile söz konusu ürünün daha iyi fiyatlardan pazarlanmasını ve hayvancılık sektöründe de daha kaliteli yem kullanılmasını sağlanmalıdır.

EYLEM

SORUMLU/İLGİLİ KURULUŞ

SÜRE

AÇIKLAMA

5.1

Uzun vadeli tohum ıslah faaliyetlerine uygun destek mekanizması oluşturulacaktır.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı (S)
Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
TÜBİTAK
Üniversiteler

2013

Hâlihazırda KOSGEB tarafından tohum ıslah ve üretim faaliyetlerinin bir sanayi faaliyeti olarak vasıflandırılmadığı ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın ıslah programına değil sadece sertifikalı tohum üretimine destek verdiği ifade edilmektedir. Yatay Eylem Planı, Hedef-6 çerçevesinde, tohum ıslah faaliyetlerinin 15 yıla kadar uzun bir süreyi kapsayabildiği de dikkate alınarak, destek mekanizmaları sektörün yapısına uygun ve aşamalar halinde uygulanabilecek şekilde belirlenmelidir.

5.2

Özel tohumculuk şirketlerinin AR-GE kapasiteleri artırılabacaktır.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı (S)
TÜBİTAK
Üniversiteler

2013-
2014

Ülkemizdeki özel tohumculuk firmaları tarafından yürütülen AR-GE faaliyetlerinin önemli bir kısmı küçük işletmeler tarafından gerçekleştirilmekte olup, araştırma alt yapısının oluşturulması ve geliştirilmesi önemli ölçüde kaynak kullanımını gerektirmektedir. Belirlenen hedef kapsamında, kamu sektörünün yanı sıra özel sektörün de AR-GE kapasitelerinin artırılması ile sektörün daha hızlı gelişmesi amaçlanmaktadır.

HEDEF -6	İZLENEBİLİRLİK			
	EYLEM	SORUMLU/İLGİLİ KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA
6.1	5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu ile yasal bir yükümlülük haline gelen ve Gıda ve Yemin Resmi Kontrollerine Dair Yönetmelik ile uygulama esasları belirlenen izlenebilirlik sisteminin etkin bir biçimde uygulanması sağlanacaktır.	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı (S) Ekonomi Bakanlığı Gümrük ve Ticaret Bakanlığı	2013- 2014	Tarımsal üretimde sürdürülebilirliğin ve rekabet edebilirliğin sağlanmasını teminen, kalkınma plan ve programları doğrultusunda, kırsal bölgelerin kalkındırılması, tarım ve hayvancılık üretiminin geliştirilmesi, üreticinin kullandığı tarımsal kredi ve diğer girdilerin temin, tedarik ve dağıtımının kolaylaştırılması, üretim planlamasının yapılması, rekabet gücünün düşük olduğu tarım ürünlerinde tarımsal destekleme politikalarının geliştirilmesi azami önem taşımaktadır. Hedef kapsamında, ithalat ve ihracat politikalarının daha etkin bir şekilde uygulanabilmesini ve ürün bazında ithal eşyasında aranan zorunlu standartların korunması, tam kıymet tespitiyle vergi kaçakçılığının önlenmesi ve önemli ithal kalemleri itibariyle kıymet, tarife, menşe ve standartlar yönünden etkin bir denetim yapılabilmesini teminen "İthalatçı Lisanslama" sistemi oluşturularak izlenebilirlik sistemi tam olarak hayata geçirilmesi amaçlanmaktadır.